

N Ö R O L O J İ B Ü L T E N İ

WWW.NOROLOJI.ORG.TR

Aralık 2022 - Kongre'nin Ardından

Sayı 41

Başkan'dan

58. Ulusal Nöroloji Kongresini Derneğimizin kuruluşunun 30. yılında, 18-24 Kasım 2022 tarihleri arasında, Pine Beach Otel'de gerçekleştirdik.

Avrupa Nöroloji Akademisi (EAN) tarafından onaylanan kongremiz alışılmış mimarisinde bir kaç küçük değişiklik ile hayata geçirildi. İlk iki gün kurslar ve ardından üç gün kongre aktiviteleri yer aldı. Otelden dördüncü gün gelişimizin altıncı gününün sabahı ayrıldık.

Türk Nöroloji Derneği Bilim ve Hizmet Ödülleri bu yıl da kongre açılışında takdim edildi. Türk Nöroloji Derneği Kurucularından ve eski başkanlarından prof. Dr. Tülay Kansu ve önceki yönetim kurulu üyelerinden prof. Dr. Mehmet Özmenoğlu 2022 yılında bu ödülü aldılar. Ödüller Türk Nöroloji Derneği Başkanı tarafından verilirken, hocalarımızı tanıtan sunumlar Doç. Dr. İlksen Işıkyay ve Prof. Dr. Cavid Boz tarafından yapıldı.

Kongrenin ana teması Nörolojik Yoğun Bakım idi. İlk gün ana konferanslarda dokuz yurt dışından davetli konuşmacımız yer almıştı. EAN gelecek dönem başkanı (President-Elect) Prof. Elena Moro, Avrupa Yoğun Bakım Tıbbi Derneği (ESICM) Nöroyoğun Bakım Bölümü Başkanı Prof. Chiara Robba, EAN Nörolojik Yoğun Bakım Yönetimi Grubu eş başkanı Prof. Nicolas Gaspard, EAN Nörolojik Yoğun Bakım Yönetimi Grubu bir önceki (2020-2022) eş başkanı Prof. Reimund Helbok, "The NeuroICU Book"un editörü tanınmış nöroyoğun bakım uzmanı Prof. Kiwon Lee ile tanınmış nöroimmünolog Prof. Adam Handel bizimle idi. C. Robba ve R. Helbok çevrimiçi olarak toplantılara katıldı. Yurt dışındaki bilimsel faaliyetleri ile bizleri gururlandıran Prof. Nilüfer Ertekin-Taner, Prof. Turgut Tatlısumak ve Prof. Duygu Selcen konferansları ile kongremize değer kattılar.

Kongrenin ilk iki günü hep olduğu gibi kurslara ayrılmış idi. Üç tam gün kursunda 39, otuz yarı gün kursta 203 ders yapıldı. Kongre boyunca toplam yirmi sekiz çalıştayda 84, on üç uzmanına danışın oturumunda 30, on iki tedavi gecesinde 61 konu işlendi. Bu yıl kurulmuş, en yeni TND çalışma grubu olan AGUH (Asistan Genç Uzman) çalışma grubunun fikrinin hayata geçirilmesi ile yapılan "Profesörle Kahve" oturumları çok ilgi gördü. Gelecek yıllarda da devam edecektir.

Bu yıl Ulusal Nöroloji Kongremiz kapsamında Avrupa Nöroloji Akademisi (EAN) ve Türk Nöroloji Derneği (TND) "nörolojik yoğun bakım" teması ile ortak oturum düzenledi. Oturumun konusu "Kardiyopulmoner Arrest Sonrası Nörokritik Bakım: İyileşme ve Sağkalımı iyileştirmek için nörologların eğitimi" idi. Oturumda Türk Nöroloji Derneği başkanı M. Akif Topçuoğlu ve Türk Nöroloji Derneği önceki başkanlarından ve şimdiki EAN Nörolojik Yoğun Bakım Yönetimi Grubu eş başkanı Şerefnur Öztürk moderatörlük yaptı. R. Helbok "Kardiyopulmoner arrestten kurtulanlarda terapötik sıcaklık modülasyonu", N. Gaspard "Kardiyopulmoner arrest sonrası prognoz tahmini: MRI ve EEG'nin yeri", R. Helbok "Nöroyoğun bakımda Bölgesel Durum: Pandemi öncesi, sırası ve sonrasında" ve son olarak Makedonya Nöroloji Derneği Başkanı Dragana Petrovska "Gençlerde akut inme ve yoğun bakım ihtiyacı" başlıkları ile oturumda yer aldılar.

58. Ulusal nöroloji kongresinde 12.11.2022 tarihi itibarıyla 922 bildiri kabul edilmişti. Bu önceki yılların ortalaması olan 715 değerinin %29 üzerine çıktığını işaret ediyordu. Bildirilerin 219'u sözel, 121'i tartışmalı e-poster (TEP), 180'i basılı poster ve 402'si e-poster olup %62'si olgu takdimi idi. Daha sonra finansman sorunları nedeniyle bazı bildirilerin çekilmesi ile sayı 891'e indi. Yine de en çok bildiri sunumu yapılan kongre olma özelliğini 58. kongremiz kazanmış oldu. Bildiri kayıt sistemine 617 kişinin giriş yapmış olup, bu önceki yılların ortalaması olan 407'den neredeyse %50 artışa işaret etmektedir ve katılım genişlemesinin bir göstergesi olarak ele alınmalıdır. Ellisekizinci kongrede 19 sözel bildiri ile 18 TEP oturumunda bildirilerimizin sunumu yapıldı. Bu yıl birkaç istisna dışında olgu sunumlarına sözel bildiri oturumlarında yer verilmedi. Gelecek yılda benzer uygulama devam ettirilecek olup, sözel bildiri sunum sayısı azaltılacaktır. Maalesef bu yılda sözel bildiri oturumlarına ilgi istenilen seviyede gerçekleşmedi.

EAN&TNS JOINT SESSION

**European Academy of Neurology and Turkish Neurological Society Joint Session:
Neurocritical care after Cardiopulmonary Arrest: Education of neurologists to
improve Recovery & Survivorship**

Chair: M. Akif Topçuoğlu, Şerefnur Öztürk

**Therapeutic temperature modulation in cardiopulmonary arrest survivors
Raimund Helbok**

**Prognostification after cardiopulmonary arrest: Role of MRI and EEG
Nicolas Gaspard**

**Status of Neurocritical Care in the region: Before, during and after Pandemic
Raimund Helbok**

**Acute stroke, youth, neurocritical care
Dragana Petrovska**

58. Kongre şimdiki kadar olan en fazla nörolog katılımı ve aynı zamanda derneğin açık ara en fazla burs desteği sağladığı kongre olmuştur. Türk Nöroloji Derneği burs başvurusunda bulunmuş olan tüm nöroloji asistanı, uzmanı ve emeklisini kongrede ağırlamanın sevincini yaşamaktadır.

Bu yıl da Türk Nöroloji Derneği Ödülleri Gala gecesinde takdim edildi. TND Bilim kurulu tarafından seçilen en iyi üç sözel ve poster bildiri yanı sıra Abdi İbrahim Yılın Araştırma ödülü ile Türk Nöroloji Dergisi yılın en iyi 3 makalesi ödülleri Gala'da verildi. Türk Nöroloji Yeterlik sınavında dereceye girenler ile bu yıl bir ilk olarak Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji Kliniği ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim dalına, Türk Nöroloji Yeterlik kurulu tarafından akredite edilen nöroloji uzmanlık eğitimi programları için beratları takdim edildi. Türk Nöroloji Derneği Kısa film yarışması ve fotoğraf yarışmalarının ödülleri de sahiplerini burada buldu.

2022 yılında Dernek

2022 yılı derneğe en çok yeni üyenin kaydolduğu yıl olmuştur.

Bu yıl 30. yaşına giren derneğimizin üye sayısı 16.11.2022 tarihinde 3660 idi. 2302 üyemiz asil ve 1358 üyemiz ise fahri kategoridedir. Fahri üyelerimizin 1115'i nörologlardır. 2022 yılında derneğe 377 yeni üye kayıt olmuş olup bu tüm üye sayısının %11,5'ine gelmektedir. **"Türk Nöroloji Derneği üyesi olmayan nörolog kalmasin!"** şiarı ile hareket eden yönetim kurulumuz bu kapsamda çabalarını sürdürecektir.

Türk Nöroloji Derneği Eğitim ve proje bursları 5 kata yakın arttırıldı.

Türk Nöroloji Derneği 2022 yılında proje desteğini yıl başındaki 50.000 TL'den ağustos ayında 5 kat artış ile 250.000 TL'ye, Yurt dışı eğitim bursunu aylık 7.000'den 4,3 kat artış ile 30.000'e ve yurt içi eğitim bursunu da aylık 2.000 TL'den 5 kat artış ile 10.000 TL'ye yükseltmiştir. Türk Nöroloji Derneği üyelerinin araştırma ve eğitimi desteklemeyi uzun yıllardır sürdürüyor. Son on yıl içinde eğitim bursu verilen nörolog sayısı 100'ü geçmiştir. Toplam 22 kişi yurt içinde 195 ay ve 79 kişi de yurt dışında 401 ay için desteklenmiştir. Halen yurt içinde 6 ve yurt dışında 3 üyemiz aktif destek almaktadır. Proje desteklerimiz ise bu yıl yirmiye ulaşmış olup 3 proje desteği (236.000 TL) aktiftir. Türk Nöroloji Derneği araştırma projesi desteği birçok üniversitenin sağladığından çok daha fazla olmasına rağmen üyelerimizden yeterli ilgiyi görmemektedir. Tüm üyelerimizi Türk Nöroloji Derneği proje desteği öğrenmeye ve başvuru yapmaya çağırıyoruz.

Türk Nöroloji Yeterlik çalışmaları ve ilk eğitim kurumu akreditasyonları

Türk Nöroloji Derneği 2022 yılında Türk Nöroloji Yeterlik çalışmalarına öncelik verdi. Türk Nöroloji Yeterlilik çalışmalarının yıl içinde gerçekleştirdiği büyük atılım yürütme kurulu başkanı Prof. Dr. Neşe Çelebisoy, yeterlik Akreditasyon kurulu başkanı Prof. Dr. Filiz Koç ve Yeterlik Sınav komisyonu başkanı Prof. Dr. Hatice Mavioğlu başta olmak üzere çok sayıda hocamızın büyük katkısı ile mümkün kılınmıştır.

Türk Nöroloji Yeterlik kurulu 2004 yılında kuruldu. Türk Nöroloji Yeterlik sınavları ve bu sınavlara hazırlık kursları gibi oldukça başarılı işlere imza attı. 2010 yılında Türk Nöroloji Yeterlik (Board) o zamana değin gerçekleştirilen faaliyetlerini anlatan bir kitapçık Yeterlik kurulu başkanlığı da yapmış olan Prof. Dr. Şerefnur Öztürk tarafından kaleme alınmış ve gerçekleştirilen yapılan çalışma ve faaliyetler anlatılmıştı. İlk 10 yıldan sonra ve pandemiye kadar olan dönemde Türk Nöroloji yeterlik kurulunda başkanlık dahil aktif sorumluluk ve görevlerde bulunan Prof. Dr. Ayşe Bora Tokçaer yanı sıra Prof. Dr. Mehmet Akif Topçuoğlu, Prof. Dr. Neşe Çelebisoy, Prof. Dr. Filiz Koç ve Prof. Dr. Şerefnur Öztürk'ün 2022 yılında gelinen noktayı derlediği ikinci bir kitapçık da bu yıl basıldı.

Türk Nöroloji Yeterlik Sınavına hazırlık kursu 2022 yılında çevrim içi olarak gerçekleştirildi, elli aşan sayıdaki ders hocalarımız tarafından yazılarak kitap bölümleri haline getirildi ve son olarak Prof. Dr. Neşe Çelebisoy ve Prof. Dr. M. Akif Topçuoğlu tarafından yayına hazırlanarak 454 sayfalık müstakil kitap olarak basıldı. Ayrıca önceki yıllarda Türk Nöroloji Yeterlik sınavlarında sorulan sorular 'Türk Nöroloji Yeterlik Soru Kitabı' adıyla Prof. Dr. Hatice Mavioğlu ve Prof. Dr. Mehmet Akif Topçuoğlu tarafından kitaplaştırıldı.

Pandemi döneminde diğer derneklerde olduğu gibi hemen tamamen durma noktasına gelmiş olan Türk Nöroloji Yeterlik faaliyetlerini aktif hale getirmek için ilk olarak 7. Şubat. 2022'de mevcut yeterlik yürütme kurulu eksik üyeleri yerine vekillerin gelmesi ile güncelleştirildi. Yaklaşık 3 ay süren çalışmalar ile 10. Mayıs. 2022'de Türk Nöroloji Yeterlik Yönergesi revizyonu hazırlandı. Bu dönemde Prof. Dr. Filiz Koç liderliğinde Türk Nöroloji Yeterlik akreditasyon hazırlıkları da sürdürüldü. Hazırlık dönemi boyunca Prof. Dr. Orhan Odabaş'ın mentörlüğünün önemli katkı verdiğini not etmek gerekir. Yönerge daha sonra tüm üyelerimizin incelemesine açıldı ve yapılan çok sayıda web tabanlı toplantılar ile son şekli verildi. 10. Haziran.2022'de Ankara'da Türk Nöroloji Yeterlik olağanüstü Genel kurulu toplandı. Geniş katılımlı bu toplantıda hazırlanan yönerge kabul edildi. Olağanüstü genel kurulda 2024 Ulusal nöroloji kongresinde yapılacak olan bir sonraki genel kurula kadar görev yapacak olan Türk Nöroloji Yeterlik Yürütme Kurulu seçildi. Buna göre Türk Nöroloji Yeterlik Yürütme kurulunda Başkan Neşe Çelebisoy ile birlikte Sevim Erdem Özdamar, Levent Güngör, Sibel Velioğlu, İpek Midi, Necdet Karlı, Taşkın Duman, Özden Şener ve Murat Terzi 'asil' üyeler olurken Tülay Kurt İncesu, Aslı Tuncer, Hesna Bektaş, Çağdaş Erdoğan, Beril Dönmez Çolakoğlu ve Serpil Demirci yedek üyeler olarak yer aldılar. 13.Haziran.2022'de Prof. Dr. Neşe Çelebisoy başkanlığındaki Türk Nöroloji Yeterlik Yürütme Kurulu Türk Nöroloji Yeterlik Komisyonlarını belirledi. Akreditasyon komisyonu başkanı Filiz Koç olurken üyeleri Hadiye Şirin, Betül Baykan, Füsün Mayda Domaç, Hakan Kaleağası, Işın Ünal Çevik, Serap Üçler, Dilek İnce Günel ve Mehmet Ufuk Aluçlu olarak belirlendi. Sınav komisyonu başkanlığına Hatce Mavioğlu devam ederken üyeliklerde Füsün Ferda Erdoğan, Bülent Cengiz, Figen Tokuçoğlu, Meltem Demirkıran, Semiha Gülsüm Kurt, Esen Saka Topçuoğlu, Özgül Ekmekçi, Bijen Nazlıel ve Figen Gökçay yer aldılar. Türk Nöroloji Yeterlik Eğitim Programlarını geliştirme komisyonunda tamamı TUKMOS komisyonlarında yer alan hocalarımız yer aldı. Komisyon başkanı Vildan Yayla olurken üyeleri Hasan Hüseyin Kozak, Ethem Murat Arsava, Murat Kürtüncü ve Mehmet Güney Şenol oluşturdu. STE/SMG komisyonu başkanı Şebnem Bıçakçı ve üyeleri de Nefati Kıyılıoğlu ve Canan Togay Işıkyay olarak teşkil edildi.

Bülten'in bir önceki sayısında detaylı olarak açıkladığımız süreçleri hatırlatırsak, 06.07.2022'de Türk Nöroloji Yeterlik Kurulu Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme (Akreditasyon) komisyonu tarafından akreditasyon sistemine dair güncel form ve dokümanlar yayınlanmıştır. 05.08.2022'de Türk Nöroloji Yeterlik tarihinde ilk defa Akreditasyon Ziyaret Çağrısında bulunmuş ve 2022 süreçlerine dair takvim ve akış süreci yayınlanmıştır. Prof. Dr. Filiz Koç başkanlığındaki Türk Nöroloji Yeterlik akreditasyon komisyonu tarafından yürütülen süreçte çağrı sonrası başvuruda bulunan 6 merkez için ağustos ayı sonunda çevrimiçi eğitim toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda Eğitim merkezi Öz değerlendirme raporunun hazırlanmasındaki kural ve gereklilikler konusu iletilmiştir. 3.10.2022'de Öz değerlendirme raporlarını teslim eden ve bu raporlar şeklen ve içerik olarak yeterli bulunan Hamidiye Tıp Fakültesi, İstanbul Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi Nöroloji Anabilim Dalı'na 24.10.2022'de ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı'na 31.10.2022'de akreditasyon ziyaretlerini gerçekleştirmiş ve iki merkezimiz de Türkiye'de Türk Nöroloji Yeterlik belgesi alan ilk kurumlar olmuşlardır.

Türk Nöroloji Yeterlik sınavları yirmi yıla yakın süredir başarı ile gerçekleştirilmekte olup sadece pandemi döneminde 2020 yılında yapılamamış idi. Bugüne değin 1300 civarında nöroloji uzmanının katıldığı ve %75 seviyesinde başarı gösterilen Türk Nöroloji Yeterlik Sınavlarının onsekizincisi 19. Kasım. 2022'de 58. Ulusal Nöroloji Kongresi kapsamında başarı ile gerçekleştirildi. Sınava başvuran 65 adaydan kırkı sınava iştirak etmiş ve %77,5 başarı oranı elde edilmiştir. Sınavlarımızın hayata geçirilmesinde Ege Üniversitesi'nden Doç. Dr. S. Ahmet Çalışkan'ın çok önemli katkısının olduğunu altının çizilmesi gereklidir.

Çalışma Gruplarının düzenlediği Kongre, Çalıştay, Kurs ve Okul Başarısı

2022 yılı içerisinde 18. Başağrısı Kış Okulu, 19. Nöropatik Ağrı Sempozyumu, 5. Nöromusküler Hastalıklar Kongresi ve 4. Girişimsel Nöroloji Sempozyumu fiziksel olarak yapılırken 5. Nörolojik Hastalıklarda Uyku Tıbbı Çalıştayı, 7. Algoloji Kursu, 6. Nadir Nörolojik Hastalıklar ve Nörogenetik Kursu, 4. Nöronütrisyon Sempozyumu, Nörooftalmoloji Nöro-otoloji Sempozyumu, 4. Nörolojik Hastalıklarda Yaşam Kalitesi Çalıştayı ve Türk Nöroloji Derneği Nöroloji Hemşireliği Kursu çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir. 7. Davranış Nörolojisi ve Demans Okulu, 2. Nöromodülasyon Sempozyumu, Yürüme ve Denge Bozuklukları & Düşme Kursu, Nörorehabilitasyon Sempozyumu, Çocuk Ergen Nörolojisi Kış Okulu ile Nöroepidemioloji Sempozyumu yıl bitmeden veya gelecek yılın hemen başında hayata geçirilecektir.

Türk Nöroloji Derneği Yayınları kurulduğu yıl çok sayıda kitap yayınladı.

Türk Nöroloji Derneği Yayınları 26.3.2022'de resmen kurulmuştur. Kurulduğu yıl bitmeden 10 kitap yayınlama başarısını göstermiştir. En az beş kitap daha dizgi aşamasına getirilmiş olup 2023 yılı sonu hedefi olan yirmi kitap için çalışmalar büyük bir gayretle sürdürülmektedir. Bu kitapları planlayan, bölümlerini yazan, edit ve redakte eden veya başka türlü katkılar veren tüm meslektaşlarımızı kutlarız. Onların bu büyük emeği olmasa bu yol kat edilemezdi.

Türk Nöroloji Derneği Yayınları

TNDY	Kitap	Editör/ Yayına Hazırlayan
1	Epilepsi: Tanı ve Tedavi Rehberi	İbrahim Öztura, Gülnihal Kutlu, İrsel Tezer, Kadriye Ağan, Özlem Çokar
2	Uyku Bozukluklarında (Algoritmalar İle) Tanı ve Tedavi Yaklaşımları	Gülçin Benbir
3	Nörolojide Sıra Dışı Nörojenetik Öyküleri	Nerses Bebek, Filiz Koç
4	UYKU: Nörofizyolojisi ve Hastalıkları	Baş editör: Gülçin Benbir, editör yardımcıları: Sevdâ İsmailoğulları, Deniz Tuncel Berktaş, Aylin Bican Demir, Utku Oğan Akyıldız
-	Tanıdan Tedaviye Başağrısı	Musa Öztürk, Şebnem Bıçakçı, Babür Dora, Figen Gökçay, Necdet Karlı, Derya Uludüz, Sabahattin Saip
5	Sağlık Kurulunda Demans-II. Baskı	Ahmet Onur Keskin, Armağan Uysal, Aynur Özge, Görsev Yener, Dursun Kırbaş
6	Multipl Skleroz tedavisinde kullanılan ilaçların izlem ve güvenlik kılavuzu	Bilge Piri Çınar, Aslı Tuncer, Hüsnü Efendi, Aksel Siva
7	Türk Nöroloji Yeterlik Sınavı Soru Kitabı	Hatice Mavioğlu, M. Akif Topçuoğlu
8	Türk Nöroloji Yeterlik Sınavı Hazırlık Kitabı	Neşe Çelebisoy, M. Akif Topçuoğlu
9	Nöroloji Yoğun Bakım	Hadiye Şirin, Mehmet Akif Topçuoğlu
10	Kronik Ağrı Tedavisinde Girişimsel Yöntemler	Baş editör: Işın Ünal Çevik, Editör yardımcıları: Levent İnan, Hadiye Şirin
Süreci devam edenler		
12	Türk Nöroloji Yeterlik Kitabı	M. Akif Topçuoğlu, Neşe Çelebisoy, Filiz Koç, Ayşe Bora Tokçaer, Şerefur Öztürk
13	HAREKET BOZUKLUKLARI E- KİTAP [Klinik Çalışmalarda Hastalık Değerleme ve Yaşam Kalitesi Ölçekleri]	Sibel Karşıdağ, Ayşe Bora Tokçaer
14	Nöromusküler hastalıklar tanı ve tedavi rehberi	Kayıhan Uluç
15	Nöroimmünoloji temel kitabı	Aslı Tuncer

Türk Nöroloji Derneğinin önceden yayınladığı kitaplar internet sitesinde üyelerin hizmetine sunuldu.

Yönetim kurulumuz göreve geldikten kısa süre sonra öncelikle Derneğin geçmişte bastığı tüm kitapları araştırıp tespit ederek incelemiş ve güncelliğini koruyan 9 kitabın PDF formatlarını hazırlatarak internet sitesinde oluşturduğumuz yeni sayfada üyelerimizin hizmetine sunmuştur [Liste].

Kitap	Yılı	Editör/ Yayına hazırlayan
Akut İskemik İnmede İntravenöz Doku Plazminojen Aktivatörü (tPA) Kullanım Cep Kitabı	2019	TND Beyin Damar Hastalıkları Çalışma grubu (Moderatör M. Akif Topçuoğlu)
Süt Çocuğu ve Çocuklarda Nörolojik Değerlendirme	2018	Fusun Ferda Erdoğan, Serkan Demir
Multipl Skleroz Tanı ve Tedavi Kılavuzu	2018	Hüsnü Efendi, Demet Yardım Kuşcu
Başağrısı Tanı ve Tedavi Güncel Yaklaşımlar	2018	Şebnem Bıçakçı, Musa Öztürk, Serap Üçler, Necdet Karlı, Aksel Siva
Hareket Bozuklukları Tanı ve Tedavi Rehberi	2018	Raif Çakmur
Tıp Öğrencileri Ödüllü Kompozisyon Yarışması-2016 Yılında Nöroloji	2016	-
Multipl Skleroz Tanı Ve Tedavi Kılavuzu	2016	Multipl Skleroz Çalışma Grubu
Çocuk ve Ergende Nörolojik Hastalıklara Yaklaşım Rehber Kitabı	2015	Ayşin Dervent, Semih Ayta, Özlem Çokar, Derya Uludüz
Türkiye Beyin Yılı Nöroloji Öyküleri	2014	Filiz Koç, Cengiz Yakıncı

Türk Nöroloji Derneği Yayınlarını Üyelerimize Ücretsiz Gönderiyoruz.

Türk Nöroloji Derneği Yayınları Derneğin internet sitesinde üyelere ücretsiz olarak e-kitap formatında sunulmasının yanı sıra talepte bulunan her üyeye ücretsiz olarak kargo ile göndermektedir. Bu kapsamda 11.11.2022 tarihine kadar olan altı aylık süre içinde 2972 adet kargo ile 5912 kitap üyelerimize gönderilmiştir. Üyemizin kitaplardan edinmek için yapması gereken TND sayfasında ilgili kısma kendi şifresi ile girerek kitap isteme formunu doldurmaktan ibarettir.

Nöroloji TV

Türk Nöroloji Derneği yıllardır süregeldiği şekilde Ulusal kongreler ve Türk Nöroloji yeterlik kursları başta olmak üzere yaptığı toplantılarda yer alan sunumları Nöroloji TV kapsamında üyelerinin hizmetine sunmaktadır. Üyelerimiz son 5 yıl içinde yapılan yüzlerce videoyu burada izleyebilirler. Bu kapsamda 58. Ulusal Nöroloji Kongresi sunumları da kısa süre içinde nöroloji TV için hazırlanmıştır.

Türk Nöroloji Derneği Webinar TV

Son 3 yıl içinde Türk Nöroloji Derneği çalışma gruplarının düzenlediği çevrim içi webinar, bazı kurs, çalıştay ve sempozyumlar "Webinar" sekmesi altında üyelerimizin kullanımına sunulmuştur. Bu kısımda yüze yakın webinar yanı sıra "2022 Algoloji Kursu", "4. Nöronütrisyon Sempozyumu" ve "2022 Nöro-Oftalmoloji / Nöro-Otoloji Sempozyumu" gibi önemli aktivitelerimizin video sunumlarına ulaşılabilir. Webinarlarımız düzenledikleri tarihten itibaren bir hafta içinde internet sayfamızda hizmete sokulmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılında şimdye dek 17 çalışma grubumuz tarafından 28 webinar düzenlenmiştir. Bunlarda 29 Ekim Dünya İnme günü kapsamında yapılan halka dönük webinarı takiben yirmibine yakın kişi izlemiştir.

Türk Nöroloji Derneği Avrupa Nöroloji Akademisi (EAN) ve Dünya Nöroloji Federasyonu (WFN) aktivitelerine yer almaktadır.

Türk Nöroloji Derneği üyeleri EAN kurumsal üyesi olup bu üyelik için gereken aidat derneğimiz tarafından ödenmektedir. Bu kapsamda üyelerimizin yararlanabilecekleri imkanlar internet sayfamızda yer almaktadır. EAN-ERN-RND tarafından sunulan eğitim sunumları için link dernek sitemizde EAN webinarları sekmesinde yer almaktadır. Derneğimiz üyelerimiz adına WFN üyeliğini de yıllardır sürdürmektedir.

Haftanın sorusu

Türk Nöroloji Derneği internet sitesinde yıllardır devam eden ve sayısı 300'ü geçmiş olan "Haftanın Sorusu" bölümü başından beri Prof. Dr. Kayihan Uluç tarafından hazırlanmaktadır. Bu ilginç bölümde hem bilginizi tazeleyebilir hem de diğer meslektaşınıza göre cevaplarınızı konumlandırabilirsiniz.

Türk Nöroloji Derneği İstatistik Okulları

Eğitim faaliyetleri kapsamında bu yıl Eylül ve Ekim aylarında birer ay süre ve iki set halinde (toplam 80 saat) yaklaşık altmış meslektaşımızın katılım gösterdiği İstatistik Güz Okulumuzu düzenledik. Okul her biri 7 gün süreli "Temel Düzey İstatistiksel Veri Analizi", "İleri Düzey Veri Analizi", "Gpower ile İstatistiksel Güç Analizi" ve "Meta Analizine Giriş" başlıklı dört modül içermekteydi. Eğitimler interaktif ve çevrim içi olarak On dokuz Mayıs Üniversitesi Endüstri Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Naci Murat tarafından verilmiş olup kursu başarı ile tamamlayanlara sertifikaları takdim edilmiştir. İstatistik okulunun ikincisi Ocak ve Şubat aylarında "İstatistik Kış Okulu" ile devam edecektir. Okulumuza "Ölçek Geliştirme Ve Yapısal Eşitlik Modellemesi" modülünün eklenmesi planlanmıştır.

Türk Nöroloji Dergisi: Daha İyiyi

Türk Nöroloji Dergimiz 1995 yılında yayın hayatına başlamıştır. Derginin kurucu Editörü Prof. Dr. Kaynak Seleker olup 1999 sonuna kadar bu görevi sürdürmüştür. Daha sonra sırası ile Prof. Dr. Barış Baklan, Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, Prof. Dr. Tülay Kansu, Prof. Dr. Yeşim Parman, Prof. Dr. Murat Kürtüncü ve Prof. Dr. Ayşe Bora Tokçaeer editörlük görevlerini başarı ile sürdürmüşlerdir. Dergide bu görevi 2021 sonundan başlayarak Prof. Dr. Şerefnur Öztürk üstlenmiştir. Editör yardımcıları yanı sıra 21 Bölüm editörü, dil editörleri ve özel bölüm editörleri belirlenmiş, ulusal ve uluslararası kurullar birleştirilerek güncellenmiş ve 61 üyeli Bileşik Danışma kurulu teşkil edilmiştir.

2022 yılında dergi mimarisine homojenizasyona gidilmiş, her sayıda bir derleme, görüş veya editörden yazısı ile birlikte en az 8 adet araştırma makalesi yayınlanması kararı alınmıştır. Doğrudan vaka takdimi formatı 2022 ve 2023 yılları için kaldırılmış, ancak klinik görünüm ve editöre mektup gibi daha kısa tarzlarda olgu deneyimlerinin paylaşılmasına devam edilmiştir.

Türk Nöroloji Dergisi giderek gelişmekle birlikte daha yüksek bir performansla ihtiyaç duyulduğu açıktır. Bu amaçla Türkiye nörologlarının özellikle araştırma makaleleri için bir ESCI ve TR-DİZİN dergisi olarak Türk Nöroloji Dergisi'ni tercih etmesi çözüme katkısı olacak en büyük unsur olarak görünmektedir. 31 Ekim itibarıyla Dergimiz Web of Science (WoS) Klinik Nöroloji alanında indekslenen 267 dergi arasında 256. sırada yer alabilmektedir. WoS kapsamında indekslenmiş 901 makaleden 303 adedi atıf alabilmiş iken %66,4 makaleye hiçbir atıf yapılmamıştır. İki ve üzerinde atıf alan makale %14,3; beş ve üzerinde atıf alan makale %2,7 ve on ve üzerinde atıf alan makale %0,03'dür.

Dergide yayınlanan makalelerden konusu "ülkemiz için geliştirilen veya adapte edilen ölçeklemeler", "Türkiye'de yapılan özellikle çok merkezli epidemiyolojik çalışmalar", "Geniş katımlı Dernek rehberleri" ile "Çok merkezli Genetik çalışmalar" daha fazla atıf almaktadır. En çok atıf alan 3 makale sırası ile "Standardization of Benton Face Recognition Test in a Turkish Normal Adult Population" (2008, Keskinilic, Cahit); "Standardization, Validity and Reliability Study of Gulhane Aphasia Test-2" (2007, Mavis, İlknur, Colay, Kemal; Topbas, Seyhun ; Tanridag, Oguz) ve "Screening for Cognitive Impairment in Multiple Sclerosis with MOCA Test" (2013, Aksoy, Selma; Timer, Emin; Mumcu, Sibel; Akgun, Mucella; Kivrak, Elifnur; Orken, Dilek Necioglu) olup ülkemiz için ölçek adaptasyonu çalışmıştır

Ancak son 5 yılda makalelerimizin atıf alma oranında anlamlı bir artış olduğu izlenmektedir. Yılda birden fazla atıf alan makale oranı %1,6 olup sırasıyla 2020 yılında yayınlanan "The COVID-19 from Neurological Overview (Acar, Turkan et al); 2018 yılında yayınlanan "Nutritional Approach and Treatment in Patients with Stroke, An Expert Opinion for Turkey (Arsava, Ethem Murat et al) ve 2008 yılında yayınlanan "Standardization of Benton Face Recognition Test in a Turkish Normal Adult Population" (Keskinilic, Cahit) atıf alma hızı en yüksek makaleler olarak not edilmiştir.

Türk Nöroloji Dergisi'nin h faktörü 1.10.2022'de '6' idi. 1990 yılında yayın hayatına başlayan Turkish Neurosurgery'in '29', 1992 yılında yayın hayatına başlayan Türk Psikiyatri Dergisi'nin '30' ve 2001 yılında yayın hayatına başlayan Türk Radyoloji Derneği yayın organı olan 'Diagnostic and Interventional Radiology-DIR' dergisinin ise '47'dir. Nöroşirürji, Psikiyatri ve Radyoloji derneklerinin dergileri SCI-E ve Pubmed'de taranıyor olmayı başaramışlardır. İlk ikisi Q3 iken DIR Q2 kategorisindedir. Dergilerin makale başına aldıkları atıf oranlarının zamansal seyri açısından bakıldığında Türk Nöroloji Dergisi'nin performansı diğerlerinden daha iyi değildir. Dergimizi daha iyi seviyeye çıkarmak ancak hepimizin sahip çıkması ile olur. Dergi için gönüllü olarak ve üst düzeyde hakemlik yapmak, yayın kurullarında aktif şekilde yer almak ve en iyi çalışmalarını bu dergide yayınlamak bu açıdan çok önemlidir. Unutmamalıyız ki Türk Nöroloji Dergisi'ni ülkemizin en önemli akademik ortamı haline getirmek sadece bizim elimizdedir.

Türk Nöroloji Dergisi arşivi tamamlanıyor.

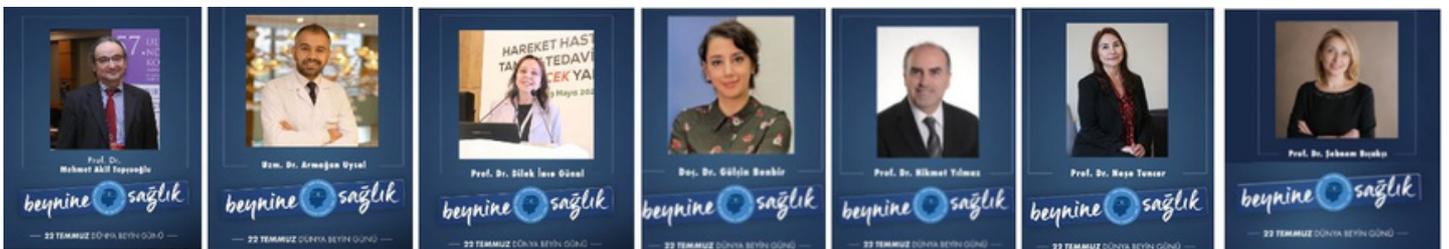
Yayın hayatına 1995 yılında başlayan son bir yıldır editörlüğü eski başkanlarımızdan Prof. Dr. Şerefur Öztürk tarafından yürütülen Türk Nöroloji Dergisi'nin ilk sayısından başlayarak tüm sayılarının dijitalize edilerek tıbbın hizmetine sunulması projesi kapsamında Dergi'nin ilk 19 cildine dair 56 (elli altı) sayı ve 11 (onbir) ek sayı temin edilebilmiş ve hazırlanan taranabilir pdf içerikleri dergi internet sitesi arşiv bölümüne eklenmiştir. Ancak bazı dergi sayılarına henüz ulaşılamamıştır. Elinizde bu dergilerin basılı örneği varsa Türk Nöroloji Derneği'ne göndermeniz veya doğrudan haber vermeniz projenin tamamlanması açısından çok önemlidir. Şimdiden teşekkür ediyoruz.

TND EKSİK SAYILAR

1999 yılı Cilt 5 sayı 3
1999 yılı Cilt 5 sayı 4
2000 yılı Cilt 6 sayı 2
2000 yılı Cilt 6 sayı 3
2001 yılı Cilt 7 sayı 3
2001 yılı Cilt 7 sayı 4
2003 yılı Cilt 9 sayı 4

Türk Nöroloji Derneği "Beynine Sağlık!" Kampanyası

Türk Nöroloji Derneği nörolojik hastalıkların toplumumuzdaki farkındalığını artırmak muradı ile Dünya Nöroloji Federasyonu (WFN)'nin ilan ettiği 22 Temmuz Beyin Günü'nü uzatarak 'Beynine Sağlık Haftası'na çevirdi. WFN'nin bu yıla dair ana teması "Beyin Sağlığı: Herkes İçin" olup, güzergâhın ana ilkeleri "Farkındalık", "Önleme", "Savunuculuk", "Eğitim" ve "Erişim" olarak sıralanmıştır. Bu kapsamda Türk Nöroloji Derneği Başkanı Prof. Dr. M. Akif Topçuoğlu 'Beyin sağlığını korumak', Demans ve Davranış Nörolojisi Çalışma Grubu Moderatörü Prof. Dr. Neşe Tuncer 'Yaş aldıkça beyin sağlığı: Alzheimer hastalığı'; Genç Nörologlar Çalışma Grubu Moderatörü Dr. Öğretim Üyesi Armağan Uysal 'Dünya Beyin Günü'; Nöroepidemioloji Çalışma Grubu Moderatörü Prof. Dr. Hikmet Yılmaz 'Dünya Beyin Günü / Beyin Sağlığı Herkes İçin'; Başağrısı Çalışma Grubu Moderatörü Prof. Dr. Şebnem Bıçakçı 'Beyin Sağlığı Herkes İçin: Başağrısı'; Uyku Tıbbi Çalışma Grubu Moderatörü Doç. Dr. Gülçin Benbir Şenel '22 Temmuz Dünya Beyin Günü'nde Beyin sağlığı: Herkes için" ve Hareket Bozuklukları Çalışma Grubu Moderatörü Prof. Dr. Dilek İnce Günal 'Beyin Sağlığımız İçin Neler Yapabiliriz?' başlıkları ile görüşlerini internet ortamlarımızda yayınladılar. "Beyin sağlığımızı korumak için 5 yöntem" filmi de bu kapsamda gösterildi.

Türk Nöroloji Derneği "Söz konusu" Kampanyası

Altı sık görülen ve tamamı artık birer halk sağlığı problemine dönüşmüş beyin hastalığına dikkat çekmek amacıyla Türk Nöroloji Derneği Kampanyanın ikinci aşamasında "Söz konusu" temasını geliştirdi. Motto "Söz konusu 'Parkinson' ise çözüm nörolojide!" idi. Elbette söz konusu 'inme' ise, veya 'MS' ise, veya 'Alzheimer' ise, veya 'Epilepsi' ise, veya 'Migren' ise de çözüm nörolojideydi. Bu temel beyin hastalıklarının nöroloji uzmanları tarafından tanı, tedavi ve takibinin yapılması halinde hem hasta hem de toplumsal kazancın boyutu kritik derecede artmaktadır. Dernek olabildiğince bu gerçeği vurguladı. Kampanya ile ilgili detaylı bilgiler bir önceki bültende geniş şekilde yer almaktadır.

Nöroloji toplumsal farkındalık kampanyamızın üçüncü aşaması en sık görülen 21 nörolojik semptomu merkezine alarak 1.Kasım.2022 günü başlatıldı. "Söz konusu 'şu 21 semptomdan biri' ise çözüm nörolojide" mottosu yayıldı. Yani "El, ayak uyuşukluğu", "Yutma, çiğneme güçlüğü", "İstemsiz kas kasılması", "El titremesi", "Huzursuz bacaklar", "Unutkanlık", "Konuşma bozukluğu", "Baş dönmesi", "Baş ağrısı", "Bayılma", "Çift görme", "Kolda güçsüzlük", "Bacakta güçsüzlük", "Dengesizlik", "Yürüyememe", "Felç", "Yüzde kayma", "Uyku problemi", "Dalma, sıçrama veya istemsiz kasılma", "Düşme" ve "Ani görme kaybı" varsa çözüm nörolojidedir. "Söz konusu" kampanyası halen ara vermeden ve hız kesmeden devam etmekte olup farklı aktivitelerle zenginleştirilecektir.

Elena Moro

Parkinson's Disease Invasive Treatments

Nilüfer Ertekin Taner

Alzheimer Hastalığı'nın Genom Haritası: Büyük Veriden Kişisel Tedaviye Yolculuk

Chiara Robba

Non-Brain Injured Critical Patients: Cerebral Autoregulation and Neuromonitoring

Nicolas Gaspard

Intensive Care EEG for Non-Epileptologist Neurologists

Kiwon Lee

Management of Increased ICP: A Primer for the Non-Neurointensivist Neurologist

Raimund Helbok

The Curing Coma Campaign

Turgut Tatlısumak

Intracerebral Hemorrhage in Young Adults

Duygu Selcen

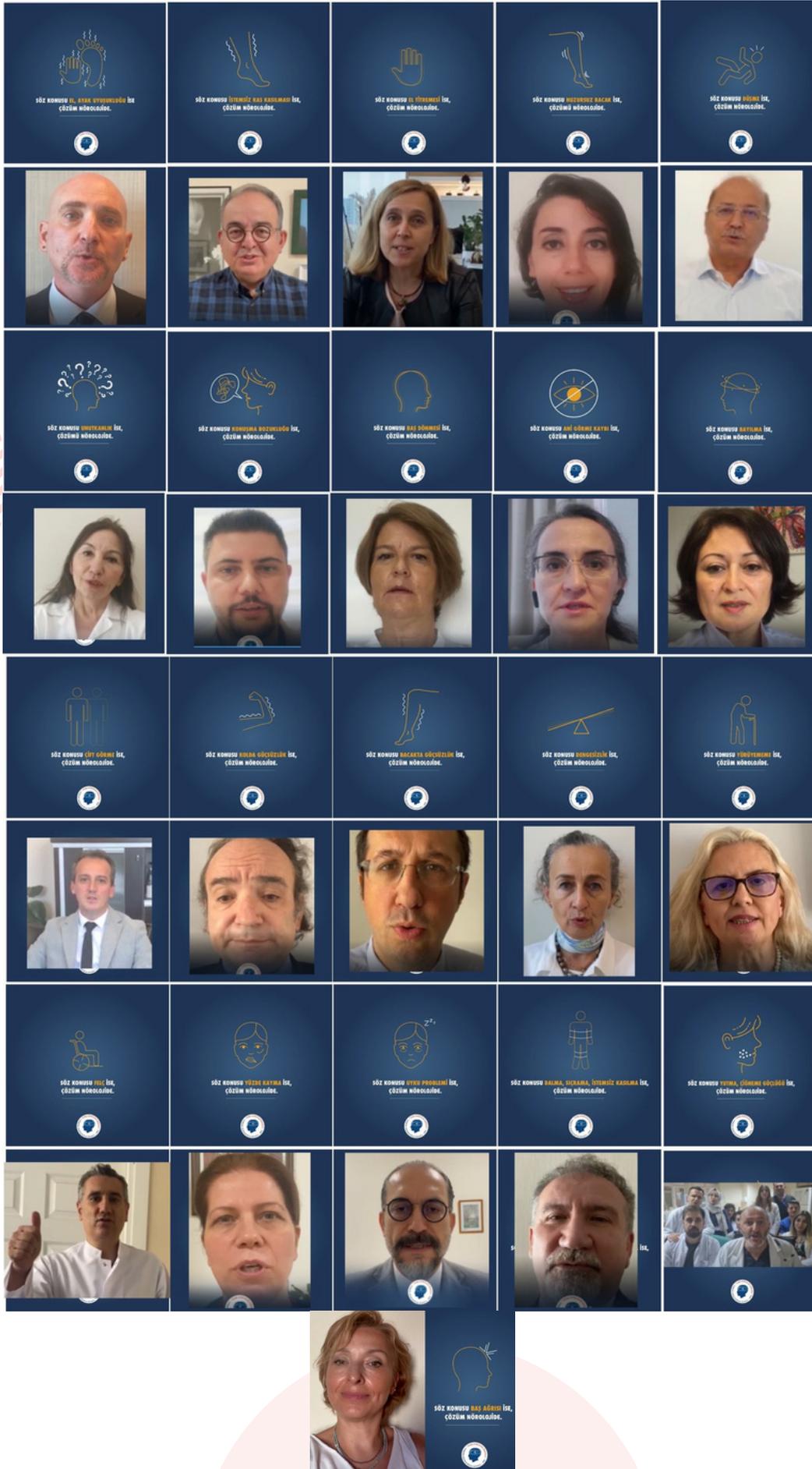

The Muscle Biopsy in the Current Era

Adam Handel

Autoimmune Encephalitis: Immunopathogenic Mechanisms

Türk Nöroloji Derneği Çalışma Grupları

Türk Nöroloji Derneği Çatısı altında 25 Bilimsel çalışma grubu ve 8 çalışma grubu faaliyet halindedir. Bilimsel Çalışma grupları Ulusal Nöroloji Kongresi'nde konuları ile ilgili programı hazırlamaya ek olarak yıl içinde webinar ve müstakil sempozyum, kongre veya çalıştaylar düzenleyerek Nöroloji mezuniyet sonrası eğitimi şekillendirmektedirler. Varsa alanında faaliyet gösteren ulusal veya lokal hastalık bazlı derneklerle ve EAN çalışma grup ve komitelerinde koordinasyon ve temsiliyet sağlamaktadırlar. Çalışma gruplarının moderatör, aktif ve katılımcı üyelik kuralları yirmi yılı aşkın süredir uygulanmaktadır. Bu yıl Dernek web sitesinde çalışma grupları sayfalarını unifrom hale getirmiştir. Her grup için 'Ana sayfa', 'Haberler', 'Katılım koşulları ve ilkeleri' ve 'Arşiv' bölümleri hazırlanmıştır. Çalışma gruplarımızın web sitesini daha aktif kullanması dileğimizdir. Ek olarak, 2022 yılında 'Nörolojide Özlük Hakları' ve 'Asistan-Genç Uzman (AGUH)' çalışma grupları kurulmuştur. İki çalışma grubu da ilk toplantılarını 58. Ulusal Nöroloji Kongresi'nde gerçekleştirmiş ve aktivitelerine başlamıştır.

Nörologların özlük, mesleki ve toplumsal temsiliyeti

2022 yılı içinde Türk Nöroloji Derneği maalesef sık sık hekime ve sağlığa şiddet, özlük haklarımızı olumsuz etkileyen yeni düzenlemeler ve çalışma şartlarımızın giderek güçleşmesi başta birçok mesleki, toplumsal ve akademik konuda mücadele etti. Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, YÖK, TİTCK ve TTB-UDEK sıklıkla başvurduğumuz merciler oldu. Uzmanlık öğrencisi sayısının plansız artırılması, Çeşitli ilaçların kullanımına getirilen kısıtlamalar ve gerekçesiz olarak nöroloji eğitimine eklenen rotasyonlar gibi konular bu yıl içinde yargıya taşındı. Halen tüm süreçler yakın ilgi ve titizlikle takip edilmektedir.

2023'e doğru

Dernek Yönetim Kurulu olarak 2022 yılı çok sevdiğimiz Türk Nöroloji Derneğini kollamak ve ülkemiz nörolojisi için çalışmakla geçti. Dernek sıralayabildiğimiz pek çok faaliyette bulundu. 2023 elbette 2022'den çok daha güzel olacaktır. Bu faaliyetler nöroloji hocaları ve uzmanlarının katılımı ve desteği olmasa başarılamazdı. Ulusal kongrede ve diğer toplantılarda sayısı bini geçen konuşma yapan hocalarımıza, bu toplantılara aktif şekilde katılan meslektaşlarımıza ve arkadaşları toplantıda iken kliniklerde hizmeti sürdüren nörolog dostlara gönülden teşekkür ederiz. Yeterlik Kurul ve Komisyonları, Çalışma Grupları ve Dergimizin yayın ekibi ile yazarlarına sonsuz teşekkürlerimiz sunarız. Yönetim kurulu olarak başta Nurgül Sayhan olmak üzere büyük özveri ile çalışan Dernek çalışanlarımıza gönülden teşekkür ederiz. Ayrıca aktivitelerimize finansal, lojistik ve hizmet açısından destek sağlayan tüm kişi ve firmalara da teşekkür ederiz. Yönetim kurulu 2023'de de hızlanarak faaliyetlerine devam edecektir. Cumhuriyetin yüzüncü yılında Türkiye nörolojisi bi başka olacak!

2021-2023 TND YK adına
Mehmet Akif Topçuoğlu
Türk Nöroloji Derneği
Başkanı

58. Ulusal Nöroloji Kongresi 18-24 Kasım 2022 tarihinde Antalya'da gerçekleştirildi. Kongrenin ana teması Nörolojik Yoğun bakım idi.

"Bu yıl kongremizin ana teması "Nörolojik Yoğun Bakım" olarak belirlenmiştir. Nörolojik Yoğun Bakım en ağır durumdaki nörolojik hastalıktan muzdarip bir hastanın nasıl kurtarıldığı ve yaşamda tutulduğunun bilim ve sanatı demek oluyor."

- M. Akif Topçuoğlu

Ulusal Nöroloji Kongrelerinin her yıl toplumda yaygın olan ve nöroloji alanında önemli araştırmaların yapıldığı ayrı bir hastalığı veya hastalık grubunu öncelikli ana tema olarak belirlemektedir. Bu yılın ana teması "Nörolojik Yoğun Bakım"dır.

Nörolojik Yoğun bakım üniteleri dünyada ve ülkemizde genel olarak üçüncü basamak hastanelerde kurulu uzmanlaşmış birimlerdir. Bu ünitelerin amacı nörolojik organ ve sistemlerin birincil veya ikinci hasarının önlenmesidir. Burada başarının temel anahtarı esas nörolojik hastalığın eksiksiz tedavisidir ve bu elbette nörologların ve nöroşirürjiyenlerin çalıştığı alandır. Hangi hastalar nörolojik yoğun bakımdan yarar görür sorusunun yanıtı oldukça uzun olacaktır. Akut ağır inme, anevrizma kanaması, kafa travması, epilepsi nöbeti özellikle kontrol altına alınması zor olanlar, omurilik yaralanmaları, beyin ödemi, kafa içi basınç artışı, beyin ve zarlarının iltihabi ve enfeksiyon hastalıkları, kas ve/veya sinir hastalıklarına bağlı solunum yetmezliği ilk akla gelenlerdir. Elbette nöroyoğun bakımların sorumlusu nöroloji uzmanları sinir sisteminin kritik hastalıklarıyla uğraşmanın yanı sıra meydana gelebilecek her türlü kalp, akciğer, böbrekler veya enfeksiyonların tedavisi dahil diğer herhangi bir vücut sistemini ilgilendiren sorun ve komplikasyonları da yönetirler. Bu ünitelerde ağrı, epileptik nöbet, inme ve enfeksiyon tedavisi, solunum ve ventilasyon sağlanması, kafa içi basınç artışının yönetimi, kardiyovasküler stabilitenin sağlanması ya da organ yetmezliklerine müdahale edilirken hep sekonder beyin hasarı oluşturmamak ve engellemek öncelenir. Yöntem ve yönetim her daim erken ve agresif müdahaleler ile nöroproteksiyon yani "beynin korunması" şiarına dayalıdır. Beynin nörolojik yoğun bakıma girdiği gibi çıkması gerekir ve bunun için beyin korumaya dayalı algoritmalar desteklenmek zorundadır. Beyni kritik durumlarda korumak normal şartlardakine göre daha fazla maharet gerektirir. Bu nedenle nöroloji uzmanlarının katılımı şart oluyor."

"Nöroyoğun bakım fark yaratıyor."

- M. Akif Topçuoğlu

Alanımızın en önemli dergilerinden JAMA Neurology'de geçen ayın başında (1-10-2022) yayınlanan meta-analizde genel yoğun bakıma kıyasla nörolojik yoğun bakımda yatan akut beyin hasarı olan hastaların ki sayı 55792 idi sağ kalma şansının %17 (%95 güven aralığı, %8-25) daha fazla olduğu tespit edildi. Yani kabaca beşte bir. Bu çok yüksek bir orandır. Ek olarak nöroyoğun bakım ünitelerinde iyi fonksiyonel durumda taburcu olma şansı da %17 fazladır. Bunun nedeni işin başında başta nörolog veya nöroşirürjiyen olması ve ekibin nörolojik hastalıklardaki deneyimini yansıtmaya kabiliyetidir. Ama bu gerçek ülkemizde görmezden geliniyor. Nörolojik yoğun bakımları desteklemek sağlık bakanlığının en öncelikli işleri arasında olmalıdır.

"Beyin sağlığı hemen şimdi herkes için"

- M. Akif Topçuoğlu

Yaşadığımız yüzyılda gelişimini ve kapsamını büyük bir ivme ile artıran "Nöroloji", sadece akademik alanında değil hayatın hemen her noktasında etkisini hissettirir hale gelmiştir. Artık sağlık politikaları oluşturulurken "Beyin sağlığı" en önce hesaba katılması gereken ana unsur haline gelmiştir. Beyin sağlığını önemlemeden bir politikanın faydalı olması imkânsızdır. Nörolojik hastalıklar sadece en sık ölüm nedenleri listelerinin en üst sıralarda yer almakla kalmıyor, kazanılmış yeti yitiminin yani sakatlığın ve sağlıklı yaşanacak yılların kaybında da ilk sıralarda yer almaktadır. Aslında bu listede her zaman birinci sırada nörolojik hastalıklar yer alır.

2022 yılında Türk Nöroloji Derneği Dünya Nöroloji Federasyonu'nun izleğinden 22 Temmuz'da **"Beyin sağlığı: Herkes için"** kampanyasına başladı. Hedefimiz giderek yaşlanan ülkemizde sıklığı artık alarm veren ve onmaz şekilde artmaya da devam eden nörolojik hastalıkların önemine dikkat çekmektir. Migren, İnme, Alzheimer, Parkinson, MS, Epilepsi ve ALS dahil tüm nörolojik hastalıklarda erken teşhis ile, ve hatta hastalık daha çıkmadan önce, yapılacak çok şey olduğu artık biliniyor. Cümle nörolojik hastalıklar geciktirilebilir. Birincil korunmanın etkinliği yüksektir. Beyin sağlığı hastalık olmamasını kapsamakla birlikte

buna sınırlı değildir. Biz tüm yaşam boyunca sağlıklı ve yaşlanmayan beyinler peşindeyiz. **"Beyin sağlığı: Herkes için, hemen şimdi"** diyoruz. Bu kapsamda 22 Temmuz'dan sonra Türk Nöroloji Derneği "Söz konusu" kampanyasına başladı. Bu kapsamda **"Söz konusu migren ise çözüm nörolojide"** dedik. Ve aynı mottoyu "İnme", "MS", "Alzheimer", "Parkinson" ve "Epilepsi" için tekrarladık. Televizyonda sosyal medyada ve şehir meydanlarında bunu söyledik. Çünkü migren hastası nöroloji uzmanına gitmez ise işe de gitmez, gidemez. Bu hastalıkların tedavisinin ve takibinin "mutlaka" nöroloji uzmanı tarafından yapılması ve koordine edilmesi gerekir. Ancak bu şekilde hastalıklarının neden olduğu toplumsal yükü azaltmak mümkün olabilir. Ama hastalıkları saymak yeterli olmuyor.

Tanı ve önemlisi önleme veya erteleyebilme için semptomları da bilmek gerekir. En azından şu 21 (yirmi bir) şikayetin biri veya birkaçı varsa nöroloji uzmanına baş vurmalsın. Bunlar el, ayak uyuşukluğu; yutma, çiğneme güçlüğü; istemsiz kas kasılması; el titremesi; huzursuz bacaklar; unutkanlık; konuşma bozukluğu; baş dönmesi, baş ağrısı, bayılma, çift görme; kolda güçsüzlük; bacakta güçsüzlük; dengesizlik; yürüyememe; felç; yüzde kayma; uyku problemi; dalma, sıçrama veya istemsiz kasılma; düşme ve ani görme kaybı"dır. Yani "Söz konusu bayılma ise çözüm nörolojide" veya **"Söz konusu kolda güçsüzlük ise çözüm nörolojide"** diye devam edecek. Bu konjonktürde tüm çözüm stratejilerinin bilim ile olduğunu elbette biliyoruz. Kongreyi de bu bakış ile tertip ettik. Şimdiye kadar yapılmış olan en geniş katımlı Ulusal Nöroloji Kongresini gerçekleştirdik. Ulusal kongre Türkiye'de akademik nörolojinin zirvesidir. Bir de klinik pratiğimizi, sorunlarımızı, çalışmalarımızı, planlarımızı, umutlarımızı, dertlerimizi, hülyalarımızı birbirimizle yani nörolog dostlarımızla paylaşıp strateji geliştirdiğimiz yer oluyor. Daha iyisi yoktur.

"Nöroloji uzmanlık eğitimi kadrolarının hazırlıksız ve plansız artırılmasının olumsuz sonuçları kaçınılmazdır."

- M. Akif Topçuoğlu

Türkiye'de nöroloji uzmanlık eğitiminin süresi nörologlar nöroloji yoğun bakım eğitimi alabilsinler diye dört yıldan beş yıla çıkarılmıştır. Yoğun bakım yanı sıra binlerce nörolojik hastalık ve durumun yönetiminin öğrenilmesi ancak beş yıla sığdırılabiliyor. Ama bu çoğu kez birebir eğitimi şart koşuyor. Yeterince eğitmen yani hoca, yeterince hasta, yeterince zaman lazım geliyor. Bu kadroların bilimsel planlama çerçevesinde şartların olgunlaşmasına paralel kademeli artırılması gerekirken, pat diye bir anda bin (evet yanlış duymadınız) nörolog kadrosu verildi. Bu mevcudun üçte birinden fazlasına tekabül ediyor. Çoğu genç hekim de nörolog adayları olarak eğitime başladı. Şimdi hocalar her şeyi telafi etmeye ve bu gençleri eğitmek eğitebilmek için şartları sonuna kadar zorlamayı deniyor, ama planlamanın gayri-ciddiliğini durdurmanın da zamanıdır. Böyle gitmeyeceği açıktır.

İnme şüphesinde hemen 112 aranmalıdır.

- M. Akif Topçuoğlu

İnme belirtisi olduğunu düşünen kişi hemen 112'yi aramalıdır. 112 en uygun hastaneye ve zamanında hastayı uygun şartlarda getirir. İnmenin ana belirtileri "Yüzde kayma", "Konuşma bozukluğu" ve "Kolda güçsüzlük"tür. Elbette bacakta güçsüzlük, dengesizlik, görme bozukluğu liste uzun ama yukarıdaki üç şikayet inmelerin en az üçte ikisinde var. Şüphe edersen hemen 112'yi ara. Ana mesaj budur.

"En iyi inme olmamış inmedir."

- M. Akif Topçuoğlu

İnme trajiktir. Yürümek, konuşmak, yemek içmek harikadır, bunları kaybedebilirsiniz inme ile. Önlemek rakamlarını bilmekle başlar. Sadece boy, kilo ve yaşını bilmek yeterli değil inmeden korunmak için. Tansiyonunu da bileceksin, kan şekerini bileceksin, kolesterolünü bileceksin, Bel çevreni, günde kaç adım yürüdüğünü, aldığın kaloriyi, attığın tuzun gramını ve uyuduğun uykunun saatini bileceksin. Hiç sigara içmeyeceksin ve hiç alkol kullanmayacaksın. Kalp atımının düzenli olup olmadığını da bileceksin. İlaçlarını düzenli kullanacak ve doktor kontrolüne zamanında gideceksin. Türkiye'de inme prevalansı yaklaşık %1'den fazladır. Bu takriben 1,5 milyon kişiye tekabül ediyor. Yüzde bir küçük, bir buçuk milyon büyüktür. Kimse azalma beklememelidir. Toplumumuz hızla yaşıyor, inme daha da artmaya meyilli olacaktır. İnme nörologların en temel işidir. Hem tedavi etmek hem önlemek.

Mehmet Akif Topçuoğlu

MS'de alternatif tedaviler

- Murat Terzi

Multipl sklerozda farmakolojik tedaviler dışında bazen nonfarmakolojik uygulamaları önerdiğimiz durumlar oluyor ki biz bunları tamamlayıcı tedavi olarak kabul ediyoruz. Öncelikle tıpta alternatif bir tedaviden bahsedilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Yoga, pilates, sağlıklı beslenme gibi tavsiyelerimiz oluyor. Ama bazen haslardan gelen ve bizim bilimsel olarak bir altyapısı olmadığını bildiğimiz öneriler de oluyor. Ne oldukları belli olmayan cihazlar, yataklar ve bazı beslenme ürünleri gibi. Özellikle bazı beslenme ürünlerinin MS'e iyi geldiği ve hatta ortadan kaldırdığını duyup biz de kullanabilir miyiz diye soruyorlar. Tabi keşke böyle bir ürün olsa diye başlıyorum genellikle söze. Bu uygulamaların bir katkısının gösterildiği bilimsel bir veri olmadığını iletıyorum. Bununla birlikte sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme adına her türlü yaşam tarzı ve beslenme alışkanlığının da bir zararı olmayacağını söylüyorum. Sağlıklı gıda tüketimi, sebze ve meyve ağırlıklı beslenme ve bol su tüketiminin MS hastalarının hastalıkları ile olan yolculuklarında önemli bir katkısı olacağını vurguluyorum. Hastalarımız ve yakınları gayet iyi anlıyor bizi. Doğal olarak farklı yerlerden duydukları bu soruları bize soruyorlar. Eğer biz yeterli açıklama yapmaz isek o zaman bu yanlışla daha çok inanabiliyorlar. O nedenle mutlaka sabırla bu sorulara cevap verilmesi ve önerilerde bulunulması gerektiğini düşünüyorum.

MS'de beslenmenin ve sağlıklı yaşamın yeri

- Murat Terzi

Beslenme ve sağlıklı yaşam adına yapılması gerekenler sadece MS hastaları için değil bebeklikten yaşlılığa kadar tüm insanlar için oldukça önemli. Eğer sağlıklı bir gençlik, sağlıklı bir yaşlılık istiyor isek bunları önemsemeliyiz. Düzenli egzersiz yapmak, yürüme ve yüzme gibi aktiviteleri belirli periyodlar ile ve yorulunca bırakmak kaydı ile yapabilmek oldukça önemli. Sigara ve alkol kullanmamak, tuz ve şeker tüketimini azaltmak, bol su tüketmek hastalarımızın semptomlarını azaltmakta ve muhtemel kötüleşmeleri önleyebilmekte. Biz hastalarımıza tanı koyup tedavilerini planlıyor ve bu tavsiyelerimizi kendilerine iletiyoruz. Bu önerilerimizi kitaplarımızda yazıyoruz ve pek çok yazılı ve görsel platformda vurguluyoruz. Buna rağmen hastalarımızın bazen bunları önemsemediğini görüyorum. Bu durumda kendilerine ilettiğim bir sözü burada tekrarlamak istiyorum. Sağlıklı yaşam adına yapılması gerekenleri yapmak ve sağlıklı beslenmek, en az MS tedavisinde kullanılan ilaçları düzenli kullanmak kadar önemli.

Hastalardan duyduğunuz en ilginç sıra dışı alternatif tedavi yöntemi nedir?

- Murat Terzi

MS hastalarımızın hastalıkları ile ilgili kafalarındaki soruları bizimle paylaşabilmesi oldukça önemli. Ben bu durumdan çok memnunum öncelikle. Onların geri bildirimleri sayesinde bu alanda neler yapılabiliriz daha iyi anlıyorsunuz. Tabi bunlardan bazıları ilginç veya sıra dışı olabiliyor. İster istemez böyle durumlarda gülümsüyorsunuz. Bir gün poliklinik yaparken bir kadın hastam ve eşi geldiler. Birkaç yıldır da takip ettiğim bir hastamdı. Muayene esnasında bana bir şey sormak istediklerini fakat çekindiklerini hissettim. Sanırım bir şey sormak istiyorsunuz? diyerek sormak istediklerini öğrendim. Kendileri keçi sütünün MS'e iyi geldiğini duymuşlar. Eşi buna inanarak 2 tane keçi almış ve evde bakmaya başlamışlar. Bu durum beni hem güldürmüş hem de düşündürmüştü. Eşine bir şeyler yapabileme duygusu oldukça önemliydi bence. Sonraki kontrollerinde hep keçiler nasıl? diye soruyorum kendilerine. Son geldiklerinde keçilerin yavruları olduğunu iletiler ve tabi ki yine gülümsedik.

Yaşam kalitesini yükselten hastalarda (sağlıklı yaşam) hastalık seyrine ilişkin gözlemlerinizi hakkında bilgi verebilir misiniz?

- Murat Terzi

Düzenli egzersiz, yürüme ve yüzme gibi, yoga-pilates gibi aktiviteleri yapan hastaların yaşam kalitesinin çok daha iyi olduğunu görüyoruz. Bilimsel olarak da bu alanda pek çok çalışma olduğunu biliyoruz. Hastalara önerim bu aktiviteleri düzenli yapmak ve bırakmamak. Çünkü bıraktıkları takdirde yine kötüleşme olabilmekte. Hastalarımızın kendilerini iyi hissettikleri fiziksel ve psikolojik ortamlar yaşam kalitesini pozitif yönde etkiliyor. Samsun'da son 8 yıldır düzenli olarak düzenlediğimiz hasta kampına katılan hastalarımız ve yakınlarının söylediği bir söz bence çok önemli. Dedikleri şu 'Hiçbir ilaç bize burada geçirdiğimiz 5 gün kadar iyi gelmemişti'. Tabi ki biz istiyoruz ki sadece 5 gün değil tüm hastalık seyrince hastalarımız kendilerini iyi hissetsin. O nedenle kendilerini iyi hissettikleri aktivitelere yer vermeleri ve bunları düzenli olarak yapabilmeleri oldukça önemli.

Hastalar tanı aldıktan sonra beslenmeye karşı bakış açıları nasıl değişmektedir?

- Murat Terzi

Beslenme sağlıklı yaşam için oldukça önemli. Hastalarımız tanı aldıktan sonra hangi yaş grubunda olursa olsun ilk sordukları sorulardan biri; ben ne yemeliyim? Sorusu oluyor. Bunu hem hastalarımız hem de yakınları önemiyor diye düşünüyorum. Kendilerine hem biz hem de diyetisyenlerimiz gerekli açıklamaları ve önerileri yapıyor. Bazen hastalığın seyri içerisinde hastalarımızın bunu önemsemediğini görebiliyoruz. O nedenle ara ara beslenmenin ne kadar önemli olduğunu kendilerine hatırlatmak gerektiğini düşünüyorum.

Yeni tanı almış hastaların beslenme ile ilgili aklındaki soruları cevaplamak adına neler önerirsiniz?

- Murat Terzi

Hastalarımız ve yakınları öncelikle bu soruyu sormaktan çekinmesin. Bazen bizler yoğunluktan bu konuya değinemeyebiliyoruz. Bizlerin söylediklerine önem versinler. Bu kitapta da olduğu gibi kendilerine yazılı olarak ilettiklerimizi dikkatlice okusunlar ve pratikte de uygulansınlar. Bu konuda yazılı ve görsel medyada çok fazla bilgi kirliliği olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle en doğru bilgiyi bizlerden almalarını tavsiye ediyorum.

MS ve beslenmeye ilişkin geleceğe ilişkin beklenti ve tahminlerinizi öğrenebilir miyiz?

- Murat Terzi

Son yıllarda bağırsak ve beyin arasındaki ilişki ile ilgili araştırmalar oldukça arttı. Dünyada pek çok hastalıkta olduğu gibi MS'de de mikrobiyota kavramı önem kazanmaya başladı. Bu alandaki gelişmeleri hep birlikte takip etmek ve çıkacak pratik bilgileri de hastalarımıza sunmak gerektiğini düşünüyorum. Benim bu konudaki öncelikli önerim bağırsaklara öncelikle sağlıklı gıdalar sunmak olduğu şeklindedir. Biz ne kadar sağlıklı beslenirsek bağırsaklarımızdan da kana ve beynimize o kadar yararlı ürünler sunulacaktır. Bu sayede bağışıklık sistemimiz MS ile olan mücadelesinde daha başarılı olacaktır.

Yapay Zekanın Nörolojideki Yeri

- Murat Terzi

Yapay zeka son yıllarda günlük hayatımızda daha çok yer alan bir kavram olmaya başladı. Nörobilimin de yapay zeka alanında önemli bir yeri olup 'Beyin farkındalık haftasında' bu konuya yer vermek istedik. İnsan beynindeki bellek, bilişsel işlevler ve öğrenme fonksiyonlarını inceleyen bilim dalı olan sinir bilimleri alanındaki gelişmeler her geçen gün yeni keşifler ortaya koymaktadır. Bu çalışmaların en önemli destekçisi yine teknolojidir. Tüm dünyada yirmi birinci yüzyıl başlarından itibaren teknoloji destekli sinir bilim çalışmaları ile sinir sistemi daha iyi anlaşmıştır. Bu sayede yapay zekadaki gelişmeler de hız kazanmıştır.

Birçok öncü yapay zekâ bilimcisi aynı zamanda alanında başarılı sinir bilimcilerdir. İnsan beynindeki nöronal ağların ve bağlantıların keşfedilmesi yapay sinir ağına ilham vererek yapay zekânın bugüne gelmesinin temellerini oluşturmuştur. Sinir Bilimleri alanında özellikle son yıllarda artarak ortaya çıkan yeni teknolojik gelişmeler yapay zekanın çeşitli alanlarına ilham vermiştir.

Sinir biliminin üzerinde çalıştığı en önemli konulardan biri öğrenmedir. İnsan beyini anne karnından başlayan ve ömür boyu devam eden bir öğrenme döngüsü içerisinde yer almaktadır. Deneyimler, tecrübeler ve duyarlar ile elde edilen bilgiler beyne bilgi aktaran önemli veri kaynaklarıdır. Beyin bu veri kaynaklarından elde edilen bilgileri süzgeçten geçirip ilgili beyin bölgelerinde kaydetmektedir. İşitme, görme, duyma, tatma, ağrı, ısı gibi pek çok bilgi ilgili beyin bölgelerinde kaydedilmekte ve ihtiyaç duyulduğunda bu bilgilere başvurulmuş olaylar ve gelişmeler karşısında verilmesi gereken uygun çıktılara dönüştürülmektedir. Olaylar karşısında verilmesi gereken tepkilere emosyonel duygu da yine beyin tarafından katılmaktadır. Yapay zeka alanındaki gelişmeler de beyin bu öğrenme modeline göre gelişmektedir. Veriler aktararak ve bu veriler arasındaki ilişki ve uygun çıktılarının neler olabileceği öğretilerek yapay zeka geliştirilmektedir. Beynin konuşma, görme, duyma, bellek gibi alanları bu fonksiyonlar için özelleşmiştir. Bu alanların gelişimsel bozuklukları veya sonradan gelişen patolojik süreçlere bağlı olarak bu fonksiyonlarda kayıp görülebilmektedir. Bu tür patolojik süreçlerde uygun nörorehabilitasyon programları ile beyin bu fonksiyonları olabildiğince öğrenmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Yapay zeka örneklerinde olduğu gibi hangi fonksiyonda azlık var ise bu alanda daha çok veri sağlanmaya çalışılmakta ve bu bilgiler uygun çıktılara dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Yaş ile uyumlu unutkanlık ve ileri nörodejenerasyon sonrası ortaya çıkan demans tabloları, öğrenilmiş bilginin bu patolojik süreçler sonrası kaybı ile görülmektedir. Bu durumda beyne yeni bilgi aktarımı güçleşebilmekte ve beyin yeni bilgi kabul etmeyebilmektedir. Yapay zeka alanındaki çalışmalarda makina öğrenme sürecinde aktarılan bilgiler zaman geçtikçe beyinde olduğu gibi dejenere olmayabilir ve bilgi aktarımı süreklilik kazanabilir. Yine yapay zeka modellerinde zamanla var olan bilgi havuzunda eksilme görülmeyebilir. Bu açıdan bakıldığında makine öğrenmesi ile gelecek yıllarda var olan bilginin gittikçe arttığı, zaman geçse de unutulmadığı modellerin gelişeceği bir gerçektir. Yapay zeka alanındaki gelişmelerde önemli olan, yıllar geçse de hep var olacak bu verilerin ve modellerin çıktılarının sağlıklı bir süreçle yürütülebilmesidir. Tüm bu açıları göz önünde tutularak, sinir bilimi ile uğraşan bilim insanlarının yapay zeka alanındaki çalışmalarının içerisinde olmasının bu alandaki gelişmelerin şekillenmesinde, bundan önceki yıllarda olduğu gibi bundan sonra da önemli katkı sağlayacağı bir gerçektir.

Hızla ilerleyen bu iki alanda dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan biri gelişmelerin etik ilkeler çerçevesinde olabileceğidir. İnsan beyininin robotlaşması veya makineye öğretilmesi sürecinde toplum ve bilim yararına gelişmelerin olabilmesi ancak etik ilkelere bağlı kalındığında mümkün olacaktır. Aksi takdirde ilerleyen zamanlarda robotlaşan insan beyinin kendi gelişimini ve ürünlerini geliştirmesi sürecinde olumsuz çıktılarının olabileceği düşünülebilir. Sinir bilimi ve yapay zeka ile uğraşan bilim insanlarının bu etik kuralları çerçevesinde çalışmalarını yürütmesi ile daha sağlıklı bir yapay zeka gelişimi sağlanarak bu risk en aza indirilebilir.

Murat Terzi

Alzheimer hastalığı dünyadaki tüm ülkelerde bir halk sağlığı problemidir.

- Demet Özbabalık

Alzheimer hastalığı beyin hücreleri olan nöronlarda ilerleyici bir kayıp ve bunun sonucu olarak beyin yapısal bozulması ile giden bir hastalıktır. Kısacası nörodejeneratif denilen beyin harabiyeti ile giden en önemli hastalıklardan biridir. Zihnin yaşamın ilerleyen dönemlerinde farklı nedenler ile yitilmesi adı verilen demans hastalıkları için de en sık görülenidir. Diğer demans nedenleri arasında Alzheimer hastalığı gibi uzun seyirli ve tedavisi güç hastalıklar olabildiği gibi tiroit, vitamin B12 eksikliği, beyin tümörü, hidrosefali gibi tedavi edilebilir hastalıklar da vardır. Adını bu bozukluğu bir asırdan fazla bir süre önce tanımlayan Alman psikiyatrist Alois Alzheimer'den alan Alzheimer hastalığı ise tüm demans vakalarının %75'ini oluşturur. Diğer pek çok demans hastalıklarında olduğu gibi Alzheimer hastalığında da bellek, lisan, dikkat, yön bulma, kişi ve objeleri anıma, karar verme, huy ve davranışta değişme, eskiden kolaylıkla yapılan günlük aktivitelerinin zaman içinde bozulması ile seyreder.

Nüfusun yaşlanması dünya çapında evrensel bir fenomen haline gelmiştir. Birleşmiş Milletler Yaşlanma Programı ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezlerinden alınan raporlarda, dünyadaki yaşlı insan sayısının (65+ yaş) 2030 yılında yaklaşık 1 milyar olarak beklendiğini ve oransal olarak %12'ye çıkacağından bahsedilmektedir. Bu artıştan en çok da ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler etkilenecektir. Böylece, gelişmekte olan ülkelerin dünya çapında yaşlanan nüfus içindeki payı %71'e yükselecektir. Yaşayan yaşlı nüfus sayısındaki artış göz önüne alındığında önümüzdeki 30 yıl içinde Alzheimer ve benzeri demans olgularının sayılarında 2 kat civarında bir artış

beklenmektedir. Dünyada her yıl yaklaşık 5 milyon yeni olgu ile karşılaşılmaktadır. Dünya ölçeğinde konuşulduğunda, 2050 yılında tüm dünyada 100 milyona yakın hasta beklenmekte ve bu hastaların yaklaşık %43'ünün bakımevi gibi kurumlarda yüksek düzeyde bakıma ihtiyaç duyacağı tahmin edilmektedir. Bu ise ülkeler açısından yüksek bir maliyet anlamına gelir. O halde sadece bu nedenle bile bir ek maliyet oluşacak ve kaynağa gereksinim duyulacaktır. Alzheimer hastalığı dünyadaki tüm ülkelerde bir halk sağlığı problemidir.

Alzheimerde problem klinik belirtilerden çok daha önce başlıyor.

- Demet Özbabalık

Çoğunlukla yaş alma sürecinde, 65 yaş üstünde görülen bir hastalık olarak bilirse de geliştirilen yeni tetkik yöntemleri ile tanıdan 10-20 yıl önce başlayabildiğini, yavaş ve sessiz olarak ilerlediğini söyleyebiliriz. Hastalığa yakalanan kişilerde beyindeki harabiyetin, rastlantısal olarak veya genetik bir yatkınlıkla ortaya çıktığını ve çok sayıda risk faktörünün hastalığın oluşmasına zemin hazırladığını biliyoruz. Son 30 yılda Alzheimer hastalığının hücrenel nedenlerini göstermek için çok sayıda çalışma yapılmış, hastalığın ilerlemesine neden olan beyin hücrelerin içinde ve hücrelerin arasında bozulmaya yol açan maddelerin elde edildiği ölçme yöntemleri geliştirilmiştir. Bu yöntemle biyoişaretleyiciler adı verilir. Biyoişaretleyici ölçme yöntemleri, beyin-bel sıvısında, kanda yapılabildiği gibi, PET, MRI, SPECT gibi görüntüleme araçları ile de yapılabilmektedir.

Hastalığa neden olan ve amiloid olarak tau olarak isimlendirilen bazı beyin değişiklikleri vardır. Bunlar ile değişiklikler en sık bellek ile ilgili bölgelerden başlar ve diğer beyin bölgelerine zaman içinde yayılır. En son nokta ise tüm hastalıkların ortak etkilenme şekli olan beyinde şiddetli enflamatuvar görünüm ve beyin volüm/hacminde azalmadır. Beyinde aktivitelerden sorumlu asetilkolin, serotonin, dopamin gibi kimyasal maddeler giderek işlevlerini göremez hale gelir. Hastalık ile ilgili evrelendirme de artık değişiklik vardır. Hastalığın tam bulgularını göstermediği dönem evrelerin ilk basamağını oluştururken, hafif bozuklukların olduğu hafif bilişsel bozulma dönemi çok önemlidir. Gelecekte tedavilerin bu erken evrelerde başlayacaktır.

Alzheimer için risk faktörleri

- Demet Özbabalık

Hastalığa neden olabileceği düşünülen pek çok faktör olabilir. Bazıları değiştirebileceğimiz ve engelleyebileceğimiz bazıları ile değiştiremeyeceğimiz risk faktörleridir. Yaş, genetik yatkınlık, cinsiyet, ırk, etnisite değiştirilemeyen risk faktörleridir, ancak sigara-alkol, şişmanlık, orta yaştaki hipertansiyon, orta yaştaki şeker hastalığı, kolesterol yüksekliği, kalp hastalıkları, kafa travmaları, depresyon, düşük eğitim, beslenme özellikleri değiştirilebilen ve korunulabilen risk faktörleridir. En yeni risk faktörü çevre kirliliğidir ki soluduğumuz ve maruz kaldığımız kötü gaz ve partiküller hastalığın gidişini çok hızlandırabilir.

Hastalığa tanı koyarken diğer demans nedenlerini ve özellikle tedavi edilebilir nedenlerin var olup olmadığını gözden geçirmek gerekir. Genetik geçişimini sorgulamak gerekir. Hastalığın son yıllardaki en yeni bulgularından bir tanesi de alışmış tipik hastalık formlarının ötesinde atipik denilen yeni formlarının da tanımlanmasıdır.

Alzheimer tedavisinde yeniler: Aducanumab ve Lecanemab

- Demet Özbabalık

Tedavide ilaçlı ve ilaç olmayan tedaviler de tavsiye edilmektedir. İlaç tedavileri uzun zamandan beri kullanılan aynı tedavilerin yanı sıra 2021 yılının Haziran ayında FDA onayı alan Aducanumab isimli yeni bir erken dönem tedavisidir. Henüz onay almayan ancak tedavide bir ilerleme olarak kabul edilen Lecanemab adlı ilaçta çok yakında kullanıma girecek gibi görünmektedir. Bu ilacın % 27 oranında iyileşme yaptığına ilişkin bilimsel delil bulunmaktadır ve yeni bir umut olarak piyasaya çıkacağı günü beklemektedir.

İlaç tedavisinin yanı sıra, beyni uğraştıran aktiviteler, Akdeniz ve benzer özellikli diyetler, iyi bir uyku düzeni, enfeksiyonlardan korunma, günde en az yarım saat yürüyüş, gereksiz ne olduğunu bilmediği ilaç ve benzeri maddelerden kaçınma, temiz hava koşulları olan yerlerde yaşama ve doğayı koruma, elektromanyetik alandan mümkün olduğu kadar uzak durma hastalıktan korunmada önemli tavsiyelerdir.

Demet Özbabalık

Yaşamımızın üçte birini geçirdiğimiz uykumuzun düzenli olması, sağlığımızın için olmazsa olmazdır.

Düzenli uyku için uyku hijyenine dikkat etmek, önemlidir.

- İbrahim Öztura

Uyku hijyeni açısından, her gün (tatil ve hafta sonları da dâhil) aynı saatte yatmaya ve sabahları aynı saatte kalkmaya çalışılmalıdır. Eğer aynı saatlerde yatıp uykuya dalamıyorsanız bile sabah kalkış saatiniz sabit tutmaya çalışmalısınız. Uykuya dalmak için kendinizi zorlamalı ve uykunuz gelmeden yatağa girmemelisiniz. Yatakta yarım saatten daha fazla sürede uykuya dalamazsanız, yataktan çıkıp sakin bir uğraşla (loş ışıkta kitap okuma gibi) veya ılık duş, dinlendirici bir müzik dinleme gibi rahatlatıcı etkinliklerde bulunmalısınız ve uykunuzun tekrar geldiğinde yeniden yatağa gitmeli, bulunduğunuz yerde uyumamalısınız.

Yatak odanızın uyku için ideal koşulları sağlayacak özellikte karanlık ve sessiz olması önemlidir. Yatak odası ve yatak amaç dışında kullanılmamalıdır. Yatağa gitmeden duş almak, ılık süt içmek çoğu zaman uykuya dalmayı kolaylaştırabilir, gerekirse deneyebilirsiniz.

Gündüz saatlerinde aktif ve gün ışığından maksimum faydalanılabilecek bir yaşam tarzı benimsenmelisiniz. Günlük yaşamınızı, haftada en az üç gün yarım saatlik yürüme, hafif egzersizler gibi aktiviteler ile düzenlemeye çalışın.

Yatmadan önce ağır egzersizlerden uzak durmak iyi olur. Uykuya dalmayı kolaylaştırma amaçlı alkol kullanımı, başlangıçta etkili gibi görünse de sürdürülebilir değildir. Çok aç ya da tok olmak uykuya dalmanızı güçleştirebilir, akşam öğünlerinizin daha hafif ve uyku saatinizden 3-4 saat önce olması önerilmektedir. Akşam saatlerinden itibaren kafeinli ve kolalı içecek ve gıdalar tüketilmemeye çalışılmalıdır.

Gündüz uykularından kaçınılmalı, eğer gündüz uyku alışkanlığınız var ise aynı saatlerde olması ve 30- 40 dakikayı geçmemesine dikkat etmelisiniz. Gündüz uykusu için önerilen saatler, öğleden sonralarıdır, bu uykular akşamüzeri saatlere kaymamalıdır.

Düzenli uyku için gerekli önlemlere rağmen uykuya dalma, sürdürme veya dinlendirici olmayan bir uykunuz var ise doktorunuza danışmadan uyku ilacı almamalısınız.

Epilepsi, tedavi edilebilir bir nörolojik hastalıktır.

- İbrahim Öztura

Beyin hücrelerinde geçici ve olağandışı bir elektriksel aktivite yayılımı sonucu ortaya çıkan epilepsi (sara), kısa süreli bir beyin fonksiyon bozukluğudur. Epilepsi, toplumun yaklaşık %1'ini etkilemektedir. Hastalık, kadın ve erkeklerde eşit sıklıkta görülmektedir. Epilepsi nöbetleri herhangi bir yaşta ortaya çıkabilmeyle birlikte, çocukluk ve yaşlılık döneminde daha sık ortaya çıkmaktadır.

Farklı tipte epilepsi nöbetleri görülebilir. Kırktan fazla epilepsi nöbet tipi tanımlanmıştır. Epileptik nöbetler temelde: fokal (beyinde bir bölgeye sınırlı başlayan nöbetler) ve jeneralize (beyinde yaygın olarak başlayan nöbetler) olmak üzere iki temel klinik altında sınıflandırılmaktadır. Fokal nöbetler beyin bir bölümünden başlarlar. Elektriksel deşarj ya o bölgede kalır ya da beyin diğer bölgelerine yayılma gösterir. Jeneralize nöbetler ise tüm beyinde yaygın olarak ortaya çıkarlar. Nöbet tipinin bilinmesi, hangi epilepsi ilacının daha etkili olacağı konusunda yol gösterici olması açısından büyük önem taşımaktadır.

Epilepsi tanısı klinik ve Elektroansefalografi (EEG) temelindedir. Hastanın nöbetlerinin hasta ve yakınları (görgü tanıkları) tarafından tanımlanması önemlidir. Gelişen teknoloji ile birlikte video kaydının kolaylaşması ile, nöbet videoları tanısal anlamda çok katkı sağlamaktadır. Elektroansefalografi 1950 yıllardan beri yaygın olarak kullanılmaya başlanan bir yardımcı inceleme yöntemidir. Bu yöntem ile beyinin ürettiği elektriksel aktivite EEG dalgası olarak kayıtlanmaktadır ve video ile senkronize EEG çekimi epilepsi tanısında altın standart tanı yöntemini oluşturmaktadır. EEG her yaş grubunda uygulanabilen bir incelemedir, dışarıdan hastaya herhangi bir ilaç, radyasyon, elektrik vs verilemediği içinde herhangi bir zararlı etkisi de bulunmamaktadır.

Epilepside tedavi ilaç temellidir. Doktoru tarafından ilaç tedavisi başlanmasına karar verilen hastada, epilepsi teşhisi sonrasında, nöbetleri kontrol altına alacağını düşünülen ilacın seçimi ardından ilaç dozu kademeli olarak artırılarak nöbetler kontrol altına alınmaya çalışılır. Genellikle tek bir epilepsi ilacı ile tedaviye başlanmakta, eğer bu ilaç nöbetleri yeterince kontrol altına alamıyorsa, o zaman ilaç değişimi veya ikinci bir ilacın tedaviye eklenmesi yapılmaktadır. İlaç tedavisinde en önemli nokta nöbetleri durdurmaya yönelik olarak seçilen ilaçların düzenli ve planlı kullanımudur. Her beş hastadan dördünde uygun ilaçlar seçildiğinde ve yeterli dozda alındığında nöbetler ortadan kalkmaktadır. İlaç tedavisi esnasında düzenli kontroller ilaç etkinliğinin ve ortaya çıkabilecek yan etkilerin izlemi açısından önemlidir.

Epilepsi çocuklukta, yaşlılıkta ve hamilelik gibi özel durumlarda farklılıklar göstermektedir.

İlaç tedavisi ile nöbetlerin kontrol altına alınmadığı, yaklaşık olarak hastaların yüzde yirmisini oluşturan, dirençli epilepsi grubunda ise epilepsi merkezleri tarafından uygulanan cerrahi tedavi ve pil tedavisi (Vagal sinir uyartımı) seçenekleri de mevcuttur.

İbrahim Öztura

“Nörolojik hastalıkların büyük çoğunluğu çevresel nedenler genetik yatkınlığa eklendiği zaman gelişir”

- Nerses Bebek

Toplumdaki hastalıkların çoğu gibi nörolojik hastalıklar da genetik bir temele bağlı gelişebilir. Nörolojik hastalıklarda bazen anne ve babadan çocuklara aktarılan gen şifrelerinden tek birinin veya her ikisinin değişime uğraması (mutasyon) hastalığı oluşturabilir. Ancak nörolojik hastalıkların % 90'ı çevresel nedenler genetik yatkınlığa eklendiği zaman gelişir. Bunlar içinde migren, epilepsi hastalıkları, Alzheimer Hastalığı, Parkinson, Huntington Hastalıkları, kas hastalıkları sık karşılaşılan ve iyi bilinen örneklerdir. Nörolojik bulguların görüldüğü daha az bilinen veya daha az duyulmuş nadir pek çok kalıtsal nörolojik hastalık bilinmektedir.

Son 50 yılda gelişen bilim ve teknolojiye paralel olarak bilgi birikimi hızla artmıştır. Aile içi ve toplumda hastalıkların dağılımına, oluşumuna, kontrolüne neden olan genetik özelliklerin incelenmesi, hastalıklar ile genetik alt yapı arasındaki ilişkilerin belirlenmesini sağlamaktadır. Gen – çevre etkileşimi konuları ile ilgili genetik çalışmalar yapılmaktadır. Çevre faktörleri ile genlerin etkileşimini her zaman net olarak belirlemek kolay olmayabilir fakat sigara içenlerde kanser olasılığının artması bu etkileşime en iyi örnektir. Genetik yapımızı değiştirmek mümkün olmayacağı için sağlıklı yaşamak bu tür hastalıklarda büyük önem taşımaktadır.

Nörojenetik hastalıklar sinir sisteminin birçok farklı kısmını etkileyebilir. Örneğin sadece kaslar etkilediğinde güçsüzlük, yorgunluk, merdiven çıkamama, kaslarda erime görülebilir. Beynin belli bölgeleri etkilendiğinde unutkanlık günler, yıllar içerisinde artarak ilerleyebilir, Parkinson hastalığında olduğu gibi hareket sorunları görülebilir. Kişinin olağan yaşantısı dışında gelişen her bulgu devamlılık gösteriyorsa mutlaka doktora başvurulmalıdır. Bazen bulgular sinsi ilerleyebilir veya doğumdan itibaren olduğu için olağan kabul edilebilir. Ancak örneğin akranları gibi koşmadığı farkedildiğinde çocuğun bir sorunu olabileceği akla getirilmelidir.

Akraba evlilikleri genetik hastalıkların ortaya çıkmasını kolaylaştırır.

- Nerses Bebek

Bir diğer önemli nokta akraba evliliğinin, daha önce ailede olmasa da genetik hastalığın, ortaya çıkmasını kolaylaştıran en önemli durum olduğunun akılda tutulmasıdır. Hatta aynı aileden olmasa dahi, hastalığın ve hastalık genlerinin sık görüldüğü bir bölgeden olan evliliklerde dahi risk artmaktadır. Ailede hastalık olduğu bilinmekteyse mutlaka o hastalığın genetik nedeninin teknik imkanlar elverdiğince anlaşılması gerekir. Böylece evliliklerde doğacak olan çocukların durumu hakkında genetik danışmanlık verilmesi daha kolay ve net olmaktadır.

Son yıllarda genetik biliminde olan hızlı gelişmeler, insan genleri ve genetik hastalıklarla ilgili bilgilerimizi arttırmıştır. Sorumlu geni saptanmış olan genetik hastalıkların tanısı moleküler genetik testler kullanılarak doğrulanabilmektedir. Bunlara örnek olarak spinal müsküler atrofi, müsküler distrofiler verilebilir. Günümüzde tüm genom ve ekzom analizleri doğrudan tanı koymak veya hastalığın nedenini araştırmak amacıyla sık kullanılmaya başlanmıştır. Genetik tanı testleri klinik uygulamada şüphelenilen bir hastalığın tanısını doğrulamak, ayırıcı tanıda yer alan hastalıkları dışlamak, sağlıklı bir kişide hastalığın oluşacağını öngörmek (prediktif tanı), taşıyıcıları belirlemek, bir çiftin çocuk kararına destek olmak (prenatal) için kullanılabilir.

Genetik temeli henüz bilinmeyen klinik durumlarda aile çalışmaları önem taşımaktadır. Klinik olarak değerlendirilen ailelerde uygun çalışma gruplarının oluşturulması, ulusal ve uluslararası işbirliğini kurulmasını gerektirmektedir. Tüm bu inceleme ve araştırmalar hasta birey ve yakınlarının desteği ile daha etkin yapılabilmektedir.

Tüm bu nedenlerle bireylerin öncelikle tıbbi hizmet alması, klinik doktorları ve genetikçilerin yapacakları incelemeler sonucunda gösterilecek en doğru genetik incelemenin seçilmesi sağlanmalıdır. Bunun dinamik bir süreç olduğu, teknik gelişmeler ve testlere ulaşımın kolaylaşması ile yıllar içinde gelişmelerin devam edeceği esastır. Bu nedenle o günün imkânları ile sonuca ulaşamasa da takibe devam edilmesi, gelişmelerin takip edilmesi gereklidir. Tanı testlerinin gelişmesi, yaygınlaşması genetik nedenin saptanmasını kolaylaştırmaktadır. Bugün için sınırlı da olsa nörolojik hastalıklarda genetik tedavi imkânlarının başarıyla uygulanması gelecekteki umudumuzu daha da arttırmaktadır.

Epilepsi hastalığı yüksek oranda başarıyla tedavi edilebilir.

- Nerses Bebek

Epilepsi nöbetlerle kendini gösteren, nöbetler dışında genellikle başka bir neden yoksa bireyin sağlıklı ve üretken hayatına devam edebildiği kronik bir hastalıktır. Bulaşıcı değildir. Günümüzde epilepsi nöbetlerinin gelişmesini önlemeye yönelik ilaç tedavisi seçenekleri geliştirilmiştir. Hastaların %60-70i düzenli ilaç kullanarak, doktor kontrolünde kalarak, ilaç tedavisine özen göstererek sorunsuz bir hayat yaşayabilirler. Burada esas nokta ilacın düzenli kullanılmasının yanı sıra sağlıklı yaşam kurallarına özen gösterilmesidir. Bireyler beklenen uzunlukta bir hayatı yaşayabilir, evlenebilir, çocuk sahibi olabilir, eğitimlerine devam edebilir ve çalışabilirler. Kişilerin düzenli olarak takip edildikleri sağlık merkezi ve hekimleri tarafından bilgilendirilmesi, karşılaşılabilecek sorunlar, sosyal destek, olası yan etkilerin takip edilmesi, evlilik ve çocuk sağlığı konusunda danışmanlık verilmesi son derece önem taşımaktadır. Bireyin hastalığını tanıması, olası sorunlar, riskleri bilmesi, doktoruna değişiklikleri bildirebilmesi ve tedavi sürecinde aktif rol alması en az ilaçlar kadar etkili görünmektedir.

İlaçlar dışında diğer tedavi olasılıkları dirençli epilepsilerde önem taşımaktadır. Uygun durumlarda ülkemizde birçok merkezde epilepsi cerrahisi başarıyla uygulanmaktadır. Ketojenik diyet özellikle çocukluk döneminin zorlu epilepsi hastalıklarında önemli bir tedavi seçeneğini oluşturmaktadır. Vagus siniri uyarımı diğer başlıca tedavide kullanılan yöntemlerdendir.

Epilepsi ile yaşayan bireylerin sosyal hakları, sürücü belgesi ve çalışma imkanları ile özürüllük oranlarının belirlenmesi sosyal açıdan büyük önem taşımaktadır.

"Nöbet geçiren hastaya yardımcı ol, zarar görmesini engelle"

- Nerses Bebek

Nöbet geçirmekte olan bireyin kasılmasını zor kullanarak durdurmak mümkün değildir. Kişinin zarar görmesini, düşmesini, yaralanmasını önlemek, sivri cisimleri uzaklaştırmak, başını güvene almak, henüz dişlerini sıkmadan dişlerinin arasına boğazına kaçmayacak ve zarar vermeyecek sertlikte bir eşya koymak, sağlık görevlilerini haberdar etmek uygundur. İsrarla dişlerini aralamak, su dökmek, çekiştirmek yaralanmalara yol açmaktadır.

"Nöbet geçiren hastaya yardımcı ol, zarar görmesini engelle"

- Nerses Bebek

Nöbet geçirmekte olan bireyin kasılmasını zor kullanarak durdurmak mümkün değildir. Kişinin zarar görmesini, düşmesini, yaralanmasını önlemek, sivri cisimleri uzaklaştırmak, başını güvene almak, henüz dişlerini sıkmadan dişlerinin arasına boğazına kaçmayacak ve zarar vermeyecek sertlikte bir eşya koymak, sağlık görevlilerini haberdar etmek uygundur. Israrla dişlerini aralamak, su dökmek, çekiştirmek yaralanmalara yol açmaktadır.

"Nöbet geçiren hastaya yardımcı ol, zarar görmesini engelle"

- Nerses Bebek

Nöbet geçirmekte olan bireyin kasılmasını zor kullanarak durdurmak mümkün değildir. Kişinin zarar görmesini, düşmesini, yaralanmasını önlemek, sivri cisimleri uzaklaştırmak, başını güvene almak, henüz dişlerini sıkmadan dişlerinin arasına boğazına kaçmayacak ve zarar vermeyecek sertlikte bir eşya koymak, sağlık görevlilerini haberdar etmek uygundur. Israrla dişlerini aralamak, su dökmek, çekiştirmek yaralanmalara yol açmaktadır.

Nerses Bebek

ALS Hastaları Seslerinin Duyulmasını Bekliyor

- Kayıhan Uluç

ALS nedir?

- Kayıhan Uluç

Amyotrofik lateral skleroz (ALS), beyin ve omurilikte yer alan ve istemli kasları kontrol eden motor sinir hücrelerinin (nöron) geri dönüşümsüz kaybına yol açan ilerleyici bir hastalıktır. Hastalık genellikle vücudun bir tarafında daha fazla ortaya çıkar. Sık görülen belirtiler vücudun farklı bölgelerinde kas seyirmeleri ve kramplar, yürüme güçlüğü ve düşmeler, günlük yaşam aktivitelerinde zorlanma, ince el becerilerinde ilerleyici etkilenmeye bağlı çatal bıçak kullanmada, yazı yazmada zorlanma, merdiven çıkmada zorlanma şeklindedir. Hastalığın ileri evrelerinde konuşma ve yutma güçlüğü, çiğneme güçlüğü, beslenmede zorlanma, nefes darlığı, hava açlığı görülür. Etkilenen kaslarda güçsüzlüğün yanına kas hacmi kaybına bağlı kas erimesi de eklenir.

Türkiye'de kaç ALS hastası var ve her yıl ne kadar kişiye bu tanı konuluyor?

- Kayıhan Uluç

ALS, nadir görülen hastalıklar içinde yer alır. Türkiye'nin güncel nüfusu düşünüldüğünde toplam olarak 6000-8000 civarı ALS hastamız olduğunu öngörebiliriz. Her yıl yeni tanı alan hasta sayısı ise 1500 ila 3000 arasında değişmektedir.

Hastalık için risk faktörleri nedir?

- Kayıhan Uluç

Hastaların %5-10'unda genetik geçiş söz konusu iken, geri kalan hastalarda hangi neden veya nedenlerin hastalığa yol açtığını bilmiyoruz. Genetik ve çevresel faktörlerin etkileşim göstererek sürece neden olduğunu düşünüyoruz. Hastalık ortalama 40 ila 60'lı yaşlarda başlar ve hastalığın görülme ihtimali yaşla birlikte artar. Olası çevresel risk faktörlerinden biri sigara içmektir. Özellikle bu risk, menopoz sonrası kadınlarda biraz daha yüksektir. Öte yandan çoklu kafa travmalarının ALS için bir risk faktörü oluşturduğu düşünülmektedir. Uzun yıllar profesyonel düzeyde futbol ve Amerikan futbolu oynayan ve topa daha fazla kafa vuran sporcularda demans ve ALS gibi nörodejeneratif hastalıkların daha sık görüldüğü ortaya konmuş durumdadır.

Tedavi yöntemleri nelerdir?

- Kayıhan Uluç

Her ne kadar hastalığın ilerlemesini yavaşlatan, yaşam süresini uzatan ilaçlar olsa da, ALS'nin şu aşamada henüz kesin bir tedavisi bulunmuyor. Alta yatan patofizyolojik süreçler gün geçtikçe daha iyi aydınlatılıyor, dolayısıyla bunlara yönelik tedavi yaklaşımları da hız kazanmış durumda. Elimizdeki ilaçlardan daha yüz güldürücü sonuçlar yaratacak yeni ilaçların kısa zaman içinde günlük hayatımıza girmesini umut ediyoruz. Şu anda Amerika Birleşik Devletleri Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) tarafından onay verilmiş 3 ilaç bulunuyor. Bunlar hastalığı durdurmuyor, yavaşlatıyor. Ekim ayı sonunda onay verilen son ilacın sağ kalım süresini 10 ay kadar uzattığı bildiriliyor.

ALS hastalarının yaşadığı sorunlar neler?

- Kayıhan Uluç

ALS hastalarının insan onuruna yakışır bir yaşam sürmeleri için ivedilikle atılması gereken adımlar var. Vücut motor fonksiyonlarını yerine getiremeyen, solunum ve beslenme kanalı açılarak, yatağa ve makinelere bağlı yaşamak zorunda kalan hastalarımız var. Ayrıca, hastalara 7/24 bakım veren eş, çocuk ve yakınları da hastalıktan birebir etkileniyor. Bu açıdan toplumu ilgilendiren bir sağlık sorunundan söz ediyoruz. Bazı ilaç, tıbbi cihaz ve malzemeleri SGK tarafından karşılanırsa da, hastalığın yarattığı olumsuzluklarla baş edebilmeleri için hastaların ve ailelerinin çok daha fazla desteğe ihtiyacı var. Teknolojik imkanların bu kadar geliştiği günümüzde, konuşamayan hastaların göz takip sistemi ile yakınları ile iletişim imkanı varken, bu sistem SGK tarafından geri ödenmediği ve ekonomik gücü yetmediği için sevdikleriyle iletişimsiz kalması; 24 saat solunum cihazına bağlı yaşamak zorunda olan bir hastanın elektrik faturasını nasıl öderim diye düşünmesi gerekmemeli.

ALS hastalarının yaşadığı sorunlar neler?

- Kayıhan Uluç

ALS hastalarının insan onuruna yakışır bir yaşam sürmeleri için ivedilikle atılması gereken adımlar var. Vücut motor fonksiyonlarını yerine getiremeyen, solunum ve beslenme kanalı açılarak, yatağa ve makinelere bağlı yaşamak zorunda kalan hastalarımız var. Ayrıca, hastalara 7/24 bakım veren eş, çocuk ve yakınları da hastalıktan birebir etkileniyor. Bu açıdan toplumu ilgilendiren bir sağlık sorunundan söz ediyoruz. Bazı ilaç, tıbbi cihaz ve malzemeleri SGK tarafından karşılanırsa da, hastalığın yarattığı olumsuzluklarla baş edebilmeleri için hastaların ve ailelerinin çok daha fazla desteğe ihtiyacı var. Teknolojik imkanların bu kadar geliştiği günümüzde, konuşamayan hastaların göz takip sistemi ile yakınları ile iletişim imkanı varken, bu sistem SGK tarafından geri ödenmediği ve ekonomik gücü yetmediği için sevdikleriyle iletişimsiz kalması; 24 saat solunum cihazına bağlı yaşamak zorunda olan bir hastanın elektrik faturasını nasıl öderim diye düşünmesi gerekmemeli.

Dünyada şu an birçok ilaç çalışması devam ediyor ve hastalarımızın bu çalışmalara katılabilmesi, etkinliği gösterilen ilaçlara erken erişebilmeleri için bazı şartlar gerekiyor. Bu şartlardan en önemlisi Sağlık Bakanlığı tarafından onaylı Nöromusküler Hastalıklar Merkezlerinin kurulması. Her ne kadar ülkemizde bazı Üniversite ve Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde çok iyi yetişmiş hekim gücü ve teknik alt yapı bulunsa da, hastaların yurtdışında devam etmekte olan çalışmalara katılabilmesi için multidisipliner tedavi yollarının denendiği, sayıca yeterli sağlık personelinin çalışacağı, alt yapı sorunu olmayan tam donanımlı Nöromusküler Hastalıklar Merkezlerinin kurulması gerekiyor. Bu konuda Sağlık Bakanlığının harekete geçmesini bekliyoruz.

Kayıhan Uluç

Ülkemizden yurtdışına hekim göçü önceki yıllara göre katlanarak artmıştır.

- A. Onur Keskin

Malumunuz olduğu üzere son yıllarda ülkemizden yurtdışına hekim göçü önceki yıllara göre katlanarak artmıştır. On yıl öncesinde yurtdışında çalışmak için başvuran hekim sayısı için ellili rakamlar telaffuz edilirken 2022 yılına gelindiğinde bu sayı binin üzerine çıkmıştır. Sağlık sektöründe özellikle de kamudaki ağır kan kaybı nedeni ile Sağlık Bakanlığımızca "Sağlıkta Beyaz Reform" uygulamaya koyulmuştur. Reform ile hekim ücretlerinde iyileştirme yapılmış ve dolar bazında yüzde yüze yakın oranda azalan hekim ücretleri bir ölçüde iyileştirmiştir. Fakat daha önce nöroloji uzmanları üzerinde yaptığımız anket çalışmamızda ortaya koyduğumuz, uzman hekimlerin işten ayrılmalarında ciddi etkileri saptanan; uzmanların iş yükünde ve sağlıkta şiddetin azaltılması hususunda atılan adımlar halen yeterli düzeyde değildir. Sağlıkta yapılan reformun kalıcı başarı sağlaması için hekim iş gücünün verimli ve akıllıca kullanılması gerektiğini düşünüyoruz. Beş dakikaya indirilen muayene süreleri ile kaliteli bir sağlık hizmeti üretilmesi ve hekim tükenmişliğinin önüne geçilmesi mümkün değildir. Şüphesiz ki sağlıkta nitelik nicelikten önce gelmelidir. Hekimliğin en birincil kuralı olan önce zarar verme ilkesinin sağlanabilmesi için hekimlere uzmanlıklarını en etkin şekilde kullanabilecekleri uygun çalışma koşulları sağlanmalıdır. İyi biliniz ki, isteyeninin randevu alarak gerçek hastaların önüne geçebildiği bir sağlık sisteminden verim elde edilmesi uzun vadede mümkün görünmemektedir.

Sağlıkta yapılan reform sonrasında asistan hekimlere nöbet sonrası izin getirilmiş ve intörn hekimlere maaş verilmeye başlanmıştır. Bu durumu tüm hekim camiasında memnuniyetle karşılamıştır. Bununla birlikte bulunduğu hastanede tek olarak çalışan uzman hekimlerin hukuksuz bir şekilde ayın her günü icap nöbeti tutturulmaya zorlanması ve bu haksız uygulamaya karşı çıkan hekimlere mobbing uygulanması sıklıkla karşılaştığımız üzücü bir durum olmaya devam etmektedir. Bakanlığımızın tek çalışan uzman hekimlerin icap nöbeti tutulmasının engellenmesi hususunda net bir duruş sergilemesini ve hastane yöneticilerine sorumluluklarını hatırlatmasını istiyoruz. Bu bağlamda bir meslektaşımızı daha uykusuzluk nedeniyle trafik kazasında kaybetmeden gerekli önlemlerin ivedilikle alınmasını talep ediyoruz.

Nöroloji kliniklerinde asistan hekim sayısı son iki yılda iki katına çıkmış fakat bu yapılırken eğitimin kalitesini sağlayacak gerekli planlamalar eksik ve yetersiz kalmıştır.

- A. Onur Keskin

Sağlık sistemimizin geleceği olan asistan hekimlikle ilgili bir diğer sorun da asistan hekimlerin eğitimlerinin niteliği ve yeterliliğidir. Tıpta Uzmanlık sınavında Ekim 2020'de 5.977, Eylül 2021'de 6.135, Şubat 2021'de 6.300 iken; Mart 2022'de 12.294 kadro açılmıştır. Asistan hekim sayısı iki yıl içinde iki kattan fazla arttırılmıştır. Buna karşın asistan hekimlere eğitim verecek öğretim üyesi sayısı artışı yetersiz düzeydedir. Ayrıca asistan hekimlerin hastaneler arası dağılımı asimetriktir. Üniversite kliniklerinde bir eğitici başına 2-3 asistan hekim düşerken, bu oran bazı eğitim hastanelerinde ona kadar çıkmaktadır. Bir eğitici başına on asistan hekim düşmesi eğitim kalitesini ileri derecede bozabilecek ciddi bir sorundur. Nöroloji asistan hekimleri için de durum diğer branşlardan farklı değildir. Nöroloji kliniklerinde asistan hekim sayısı son iki yılda iki katına çıkmış fakat bu yapılırken eğitimin kalitesini sağlayacak gerekli planlamalar eksik ve yetersiz kalmıştır. İsteğimiz asistan hekim eğitimi planlanırken ve asistan hekim kadroları planlanırken konunun muhatabı olan öğretim üyelerinin sürecin içinde daha fazla yer almalarının sağlanmasıdır. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu nöroloji uzmanlarının yetiştirilmesi için tüm eğitim faaliyetlerini ücretsiz ve açık kaynak olarak üyelerine sağlayan Türk Nöroloji Derneği olarak en büyük isteğimiz ülkemizde nöroloji sağlık hizmetlerinin kalitesini ve bilimsel faaliyetlerimizi mümkün olan en üst seviyeye taşımaktır. Derneğimiz bu amaçla akreditasyon faaliyetlerine ve yeterlilik kurslarına aralıksız devam etmektedir. Önümüzdeki yıllarda da Türk Nöroloji Derneği nöroloji alanında yapılacak ülkemizin yararına tüm faaliyetleri desteklemeye ve katkı sağlamaya devam edecektir.

A. Onur Keskin

Türk Nöroloji Derneği 2022 Bilim ve Hizmet Ödülleri

Prof. Dr. Tülay Kansu

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra Nöroloji ve Nöro-oftalmoloji eğitimini 1971-79 arasında Amerika'da, Philadelphia'da, Temple, Thomas Jefferson, Wills Eye Hospital ve Pennsylvania Üniversitesi hastanelerinde yapmış, 1979'da Hacettepe'ye dönerek, 1982'de doçent, 1988'de profesör olmuştur. Türk Nöroloji Derneğinin kurucu üyelerinden olup Türk Nöroloji Derneği başkanlığı (2009-2011) ve Türk Nöroloji Dergisi Editörlüğü (2009-2012) yapmıştır. Ayrıca TND Sınav komisyonu başkanlığı, WFN temsilciliği, UEMS-EFNS ve EAN panellerinde temsilcilikler gibi görevler de üstlenmiştir. Çok sayıda tıp öğrencisi, nöroloji uzmanlık öğrencisi, nöroloji ve oftalmoloji uzmanlarının eğitimine önemli katkıları olmuştur. Uluslararası ve Ulusal dergilerde çok sayıda yayını vardır. Bu yayınlara beşbinin üzerinde atıf yapılmıştır. 2014 yılında Üniversiteden emekli olmuş, iki yıllık muayenehane deneyiminden sonra halen serbest danışmanlık yapmaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Özmenoğlu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Nöroloji eğitimini Cumhuriyet ve Hacettepe Üniversite'lerinde tamamladı. 1986'da Karadeniz Teknik Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalına Yrd.Doç.Dr. olarak atandı. 1990'da Doçent, 1995'de Profesör oldu. İngiltere Birmingham Üniversitesi ve Amerika Texas Tech Üniversiteleri Nöroloji kliniklerinde çalıştı. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalının kuruluşunda görev aldı. Türk Nöroloji Derneğinde iki dönem yönetim kurulu üyeliği ve çeyrek asır TND bülteni'nin editörlüğünü yaptı. Çok sayıda Türkçe ve İngilizce makale, kitap bölümün ve kongre tebliği mevcuttur.

58. Ulusal Nöroloji Kongresi Sözel Bildiri Ödülleri

Birinci:

OTOİMMÜN DEMİYELİNİZAN SANTRAL SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARI AYIRICI TANISINDA OLASI BİYOBELİRTEÇLER: SRCİN, CLIC1 VE SRC SUBSTRATE CORTACTİN

Zerrin Karaaslan¹, Büşra Şengül Yedieli², Elif Şanlı¹, Hande Yüceer¹, Erdiç Dursun³, Duygu Gezen Ak³, Özlem Timirci Kahraman⁴, Ahmet Tark Baykal⁵, Emel Akgül⁵, Tuncay Gündüz⁶, Murat Kürtüncü⁶, Meryem Aslı Tuncer⁷, Vuslat Yılmaz¹, Cem İsmail Küçükali¹, Erdem Tüzün¹

- 1- İstanbul Üniversitesi, Aziz Sancar Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü, Sinirbilim Anabilim Dalı
- 2- İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı
- 3- İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi, Nörolojik Bilimler Enstitüsü, Sinirbilimi Anabilim Dalı
- 4- İstanbul Üniversitesi, Aziz Sancar Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü, Moleküler Tıp Anabilim Dalı
- 5- Acıbadem Mehmet Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı
- 6- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı
- 7- Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı

İkinci:

NÖROLOJİK HASTALIKLARDA ETKİLENEN SİSTEMİN VE ETKİLENİM DERESESİNİN YAPAY ZEKA TEMELLİ SES ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ

Emel Soylu¹, Kübra Aslan¹, Sema Gül², Sena Kamalı², Murat Terzi¹

- 1- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalı
- 2- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sinir Bilimleri Anabilim Dalı

Üçüncü:

SERVİKAL DİSTONİ HASTALARINDA DUYUSAL HİLENİN KORTİKAL UYARILABİLİRLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem Kurtkaya Koçak, Halil Can Alaydın, Hürrem Evren Boran, Bülent Cengiz, Hatice Ayşe Bora Tokçer
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı

58. Ulusal Nöroloji Kongresi Poster Bildiri Ödülleri

Birinci:

ALZHEİMER HASTALIĞI SÜREKLİLİĞİNDE SEREBRAL VAZOMOTOR REAKTİVİTE: PROSPEKTİF TRANSKRANİYAL DOPPLER VE FDG/AMİLOİD PET/MRG ÇALIŞMASI

Esen Saka¹, Lütfiye Özlem Atay², Umit Özgür Akdemir², Ezgi Yetim¹, Erdem Balcı², Ethem Murat Arsava¹, Mehmet Akif Topcuoglu¹,

1- Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Ankara

2- Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nükleer Tıp Anabilim Dalı, Ankara

İkinci:

COVID-19 HASTALIĞINA, KOMPLİKASYONLARINA VE AŞISINA BAĞLI BAŞAĞRILARININ NÖROLOJİ KLİNİKLERİNDEKİ PREVALANSI: HEAD-MENEA ÇALIŞMASI ALT GRUP ANALİZİ

Hamit Genç¹, Doğa Vurallı², Derya Uludüz³, Esmek Ekizoğlu⁴, Najib Kissani⁵, Otgonbayar Lusorganov⁶, Işın Ünal Çevik⁷, Mansoureh Togha⁸, Asena Ayça Özdemir⁹, Aynur Özge¹⁰

1- SBÜ Van Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye

2- Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Nörom, Ankara, Türkiye

3- İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

4- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Başağrısı Birimi, İstanbul, Türkiye

5- Mohamed Vı Eğitim Hastanesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Marakeş, Fas

6- Moğol Ulusal Tıp Bilimleri Üniversitesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Ulan Batur, Moğolistan

7- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

8- Tahran Tıp Bilimleri Üniversitesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Tahran, İran

9- Mersin Üniversitesi Biyoistatistik Ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye

10- Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, Mersin, Türkiye

11- Head-Menaa Çalışma Grubu

Üçüncü:

SUPRATENTORİAL GLİOMLU HASTALARDA MOTOR YOLLARIN HARİTALAMASI VE MONİTORİZASYONU: 97 HASTANIN ANALİZİ

Emine Taşkıran¹, Cihan İşler², Başak Yılmaz¹, Mehmet Yiğit Akgün², Rahşan Kemerdere², Mustafa Uzan²

1- İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Nöroloji Ad

2- İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Nöroşirürji Ad

Abdi İbrahim Özel Bilim Ödülü

TİMOMA İLE İLİŞKİLİ MYASTENİA GRAVİS GELİŞİMİNDE IL-21 VE IL-4 ÖTESİNDE IL-17 VE ICOS KATKISI

Merve Çebi¹, Arman Çakar², Eren Erdoğan³, Hacer Durmuş Tekçe², Gülçin Yeğen⁴, Berker Özkan³, Yeşim Parman², Güher Saruhan Direskeneli¹

1- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ad

2- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji Ad

3- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi Ad

4- İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Patoloji Ad

18. Türk Nöroloji Yeterlik Sınavı: En Başarılılar

2

Dr. MELTEM İNCİ
İstanbul Tıp Fakültesi

1

Dr. SAHİB ROVSHANOV
Ankara Özel Kuru Hastanesi

3

Dr. ENİSE NUR ÖZLEM TİRYAKİ
İzmir Katip Çelebi Üniv. Atatürk EAH

2022 Board Sınavında Dereceye Girenler

Dr. SAHİB ROVSHANOV

1990 Azerbaycan-Bakü doğumlu. Tıp Fakültesi eğitimine 2008 yılında Azerbaycan Tıp Üniversitesi'nde başlamış olup, 2011 yılında üniversitelerarası anlaşma protokolü ile eğitimini Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde devam ettirerek 2015 yılında mezun olmuştur. Nöroloji uzmanlık eğitimini 2016-2021 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalı'nda almıştır. Şubat 2022'den beri nöroloji uzmanı olarak Ankara Özel Koru Hastanesi'nde çalışmaktadır.

Dr. MELTEM İNCİ

1992 Gökçeada doğumlu. Tıp Fakültesi eğitimine 2010 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nde başladı ve 2016 yılında mezun oldu. 2017'de İstanbul Tıp Fakültesi'nde Nöroloji Anabilim Dalı'nda uzmanlık eğitimine başladı ve halen devam etmektedir.

Dr. ENİSE NUR ÖZLEM TİRYAKİ

1993 yılında Erzurum'da doğdu. 2017 yılında Dokuz Eylül Tıp Fakültesi'nden mezun oldu ve zorunlu hizmetini Balıkesir Şehir Hastanesi Acil servisinde devam etti. 2018 Mart ayında Nöroloji eğitimine İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Nöroloji Ana Bilim Dalı'nda başladı. Asistanlık eğitiminin son yılında olup aynı hastanede çalışmaya devam etmektedir.

Türk Nöroloji Dergisi Yılın Makalesi Ödülü

Birinci

TÜRK POPÜLASYONUNDAKİ ERKEN BAŞLANGIÇLI PARKINSON HASTALARINDA DOPAMİN BETA-HİDROKSİLAZ FONKSİYONEL POLİMORFİZMİNİN ROLÜ

Sevda Erer, Işıl Ezgi Eryılmaz, Dilara Kamer Çolak, Ünal Egeli, Gülşah Çeçener, Berrin Tunca, Ece Karakuş, Beril Çolakoğlu, Ayşe Bora Tokçer, Esen Saka, Meltem Demirkıran, Cenk Akbostancı, Mehmet Zarifoğlu, Okan Doğu, Hakan Kaleağası, Gülay Kenangil, Raif Çakmur, Bülent Elibol

Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı
Bahçeşehir Üniversitesi Göztepe Medical Park Nöroloji Kliniği

DOI:10.4274/tnd.2020.80633
Türk J Neurol 2021;27:21-26

Original Article / Özgün Araştırma

The Role of the Dopamine β -hydroxylase Functional Polymorphism in Patients with Early-Onset Parkinson's Disease in the Turkish Population

Türk Popülasyonundaki Erken Başlangıçlı Parkinson Hastalarında Dopamin β -hidroksilaz Fonksiyonel Polimorfizminin Rolü

● Sevda Erer¹, ● Işıl Ezgi Eryılmaz², ● Dilara Kamer Çolak², ● Ünal Egeli², ● Gülşah Çeçener², ● Berrin Tunca², ● Ece Karakuş³, ● Beril Çolakoğlu⁴, ● Ayşe Bora Tokçer⁵, ● Esen Saka⁶, ● Meltem Demirkıran⁷, ● Cenk Akbostancı⁸, ● Mehmet Zarifoğlu¹, ● Okan Doğu⁹, ● Hakan Kaleağası⁹, ● Gülay Kenangil¹⁰, ● Raif Çakmur⁴, ● Bülent Elibol⁶

¹Bursa Uludağ University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Bursa, Turkey

²Bursa Uludağ University Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Bursa, Turkey

³Bursa Uludağ University Faculty of Medicine, Bursa, Turkey

⁴Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, Department of Neurology, İzmir, Turkey

⁵Gazi University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Ankara, Turkey

⁶Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Ankara, Turkey

⁷Çukurova University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Adana, Turkey

⁸Ankara University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Ankara, Turkey

⁹Mersin University Faculty of Medicine, Department of Neurology, Mersin, Turkey

¹⁰Bahçeşehir University Göztepe Medical Park, Department of Neurology, Istanbul, Turkey

İkinci
TÜRK HASTALARDA PSEN1 P.E318G VARYANTI İLE APOE POLİMORFİZMİ VE ALZHEIMER HASTALIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gamze Güven, Haşmet Hanağası, Ebba Lohmann, Nihan Erginel Ünaltuna, Hakan Gürvit, Rukiye Aslan, Çağla Dönmez, Başar Bilgiç

İstanbul University, Aziz Sancar Institute of Experimental Medicine, Department of Genetics, Istanbul, Turkey

İstanbul University-Istanbul Faculty of Medicine, Department of Neurology, Unit of Behavioural Neurology and Movement Disorders, Istanbul, Turkey

Tübingen University, Hertie-Institute For Clinical Brain Research, Department of Neurodegenerative Diseases, Tübingen, Germany

DZNE, German Center For Neurodegenerative Diseases, Tübingen, Germany

DOI:10.4274/tnd.2021.22316
Türk J Neurol 2021;27:117-122

Original Article / Özgün Araştırma

Association between PSEN1 p.E318G Variant and APOE Polymorphism and Alzheimer Disease in Turkish Patients

Türk Hastalarda PSEN1 p.E318G Varyantı ile APOE Polimorfizmi ve Alzheimer Hastalığı Arasındaki İlişki

● Gamze Güven¹, ● Haşmet Hanağası², ● Ebba Lohmann^{3,4}, ● Nihan Erginel Ünaltuna¹, ● Hakan Gürvit²,
● Rukiye Aslan¹, ● Çağla Dönmez¹, ● Başar Bilgiç²

¹Istanbul University, Aziz Sancar Institute of Experimental Medicine, Department of Genetics, Istanbul, Turkey

²Istanbul University-Istanbul Faculty of Medicine, Department of Neurology, Unit of Behavioural Neurology and Movement Disorders, Istanbul, Turkey

³Tübingen University, Hertie-Institute For Clinical Brain Research, Department of Neurodegenerative Diseases, Tübingen, Germany

⁴DZNE, German Center For Neurodegenerative Diseases, Tübingen, Germany

Üçüncü**SUBKORTİKAL ENFARKTÜSLÜ SEREBRAL ARTERİYOPATİ VE LÖKOENSEFALOPATİ OLGULARININ KLİNİK VE MOLEKÜLER GENETİK BULGULARI**

Burcu Sevinç Rüstemoğlu*, Bedia Samancı*, Fatih Tepgeç¹, Murat Kürtüncü², Umut Altunoğlu^{1,3}, Tuncay Gündüz², Gözde Yeşil Sayın^{1,4}, Şahin Avcı¹, Hakan Gürvit², Başar Bilgiç², Güven Toksoy¹, Mefkure Eraksoy², Haşmet Hanağası², Zehra Oya Uyguner^{1**}

Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Medical Genetics, Istanbul,
Istanbul University, Istanbul Faculty of Medicine, Department of Neurology, Istanbul
Koc University School of Medicine, Department of Medical Genetics, Istanbul
Bezmialem Vakıf University Faculty of Medicine, Department of Medical Genetics, Istanbul

*Eşit katkı

DOI:10.4274/tnd.2021.91298
Türk J Neurol 2021;27:240-247

Özgün Araştırma / Original Article

Subkortikal Enfarktüslü Serebral Arteriyopati ve Lökoensefalopati Olgularının Klinik ve Moleküler Genetik Bulguları

Clinical and Molecular Genetic Findings of Cerebral Arteriopathy with Subcortical Infarcts and Leukoencephalopathy

● Burcu Sevinç Rüstemoğlu^{1*}, ● Bedia Samancı^{2*}, ● Fatih Tepgeç¹, ● Murat Kürtüncü², ● Umut Altunoğlu^{1,3}, ● Tuncay Gündüz², ● Gözde Yeşil Sayın^{1,4}, ● Şahin Avcı^{1,3}, ● Hakan Gürvit², ● Başar Bilgiç², ● Güven Toksoy¹, ● Mefkure Eraksoy², ● Haşmet Hanağası², ● Zehra Oya Uyguner^{1**}

¹Istanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

²Istanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

³Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

⁴Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*Eşit katkı

**Sorumlu yazar

Türkiye'de Türk Nöroloji Yeterlik Belgesi Alan İlk Kurumlar

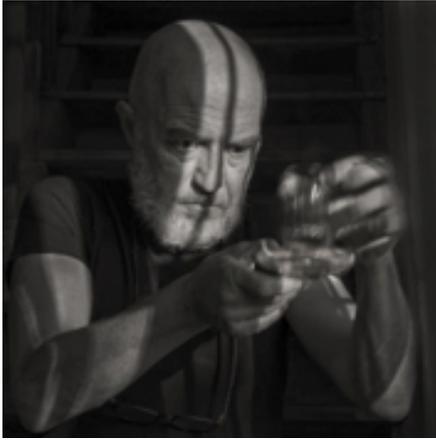
Hamidiye Tıp Fakültesi, İstanbul Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi Nöroloji Anabilim Dal'ına 24.10.2022'de ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dal'ına 31.10.2022'de akreditasyon ziyaretlerini gerçekleştirmiş ve iki merkezimiz de Türkiye'de Türk Nöroloji Yeterlik belgesi alan ilk kurumlar olmuşlardır. Kliniklerimize sertifikaları 58. Ulusal Nöroloji Kongresinde takdim edilmiştir.

Nörolojik Hastalıkları Anlamak Fotoğraf Yarışması

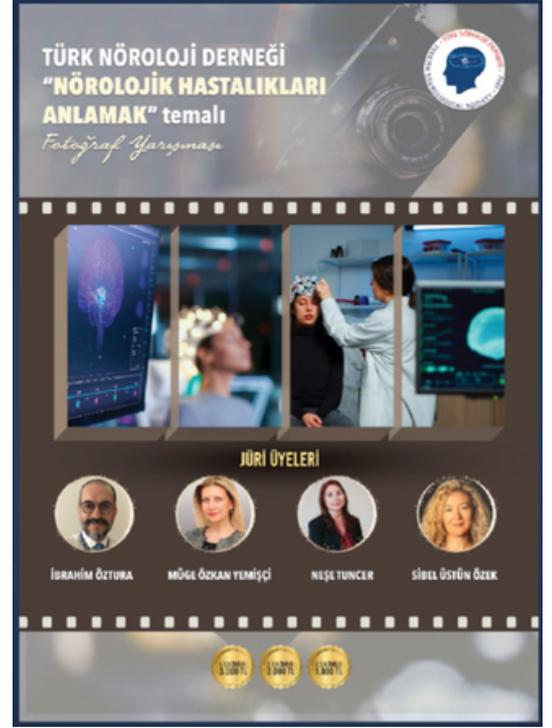
Birinci
Distoni (Dr. Aysu Şen)

İkinci
Tremor (Dr. Şükrü Daloğlu)

Üçüncü
Ömür (Dr. Ceyhun Sayman)

Nörolojik Hastalıkları Anlamak Kısa Film Yarışması

Birinci
"Hayat Güzeldir"
Sema Gül

İkinci
"Ya Sonra?"
Doruk Aslan

Üçüncü
"Annemin Çocukları"
Armağan Uysal

Kongremizden Medyaya Yansıyanlar

Cumhuriyet

Yazın Haberleri | Nöroloji Uzmanı açıkladı: 'Covid-19 nöropatik ağrılara neden oluyor'

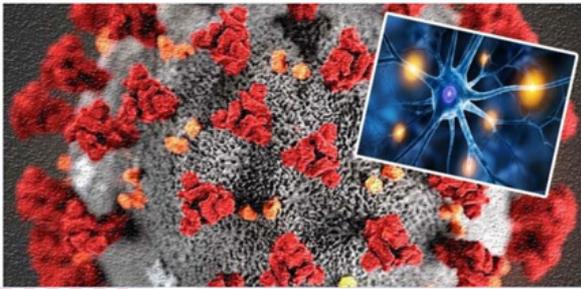
Nöroloji Uzmanı açıkladı: 'Covid-19 nöropatik ağrılara neden oluyor'

Nöroloji Uzmanı Prof. Dr. Can Ebru Kurt, 'Uzun Covid (Long Covid)' geçirilenlerin yüzde 25'inde yanma, batma, elektriklenme gibi belirtilerle ortaya çıkan ve klasik ağrı kesicilerle tedavi edilemeyen 'nöropatik ağrıların' görüldüğünü bildirdi.

AA

22 Kasım 2022 Salı, 12:46

HABER GLOBAL

SON DAKİKA WEB ÖZEL GÜNDEM 2022 DÜNYA KUPASI DÜNYA EKON

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı Uyku ve Bozuklukları Birimi'nde görev yapan ve aynı zamanda Türk Nöroloji Derneği'nde Uyku Tıbbi Çalışma Grubu'na başkanlık eden Prof. Dr. Gülçin Benbir Şenel, Türkiye'deki tabloyu şöyle masaya yatırıyor:

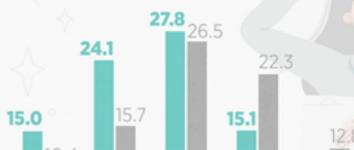
'Son yıllarda, özellikle pandeminin etkisi ile birlikte, uyku hijyen bozuklukları ve uykusuzluk hastalığında belirgin bir artış izlenmekte. Seyrek olarak yaşanan uykusuzluk şikayetine karşılık, haftada en az 3 gece tekrar eden ve kişinin sadece gece uyku kalitesini değil gündüz uyku kalitesini de etkileyen uykusuzluk hastalığında, ilaç dışı tedavilere ek olarak ilaç tedavileri de sıklıkla kullanılmakta.'

Gece uykusu süresi

Türk Uyku Tıbbi Derneği'nin araştırmasına göre toplumun yüzde 51'i uykusuzluk şikayetinde bulunuyor.

(Saat)

■ Çalışma / okul günleri ■ Tatil günleri

HABER GLOBAL

SON DAKİKA WEB ÖZEL GÜNDEM 2022 DÜNYA KUPASI DÜNYA EKONOME MİĞAZIN SPOR CANLI TV

Uzmanlar uyardı: 21 belirtiden en az biri varsa nöroloji uzmanına başvurun!

Türk Nöroloji Derneği Başkanı Mehmet Akif Topçuoğlu, görüldüğünde nöroloji uzmanına başvurulması gereken semptomlar tek tek sıraladı ve uyardı: 21 ana belirtiden biri veya birkaçını taşıyanlar...

Yayınlanma: 20.10.2022 - 13:34

Türk Nöroloji Derneği Başkanı Prof. Dr. Mehmet Akif Topçuoğlu, Türkiye'de 1.5 milyon inme, yaklaşık 1 milyon demans, 400 bin civarında epilepsi hastası bulunduğunu söyledi.

"Parkinson hastalarının sayısı ise 100 bini geçti. Hepsinin sıklığının arttığına gözyönünüz" diyen Topçuoğlu, bu hastalıklar açısından erken teşhis, tanı ve tedavinin büyük önem taşıdığını ifade etti.

Medikal Akademi

Prof. Dr. Özbabalık: Alzheimer tedavisinde ikinci ilaç yolda, çalışmalar umut veriyor!

Yazar Hatice Pala Kaya

© 28 Kasım 2022 | 16 Aralık 2022 | Kategori: Alzheimer, Güncel / Literatür

Hasta birey yanında ailesini ve çevresinin yaşam koşullarını da önemli derecede etkileyen hastalıklardan biri olan Alzheimer'e yönelik geçen yıl FDA onayı alan ilacın ardından, yeni bir ilacın daha FDA onayı beklediği açıklandı. Türk Nöroloji Derneği Genel Sekreteri Prof. Dr. Demet Özbabalık, onay bekleyen ilacın sağladığı faydaya yönelik pek çok bilimsel kanıt olduğunu vurgularken, her iki ilacın yeni ve yüksek fiyatlı olması nedeniyle, Türkiye'ye kısa sürede gelmesini beklemediklerini söyledi.

Hürriyet

AKBANK

Alzheimer tedavisinde önemli adım: Hastalık için sonun başlangıcı mı?

Kişinin hem kendisi hem de yakınları için oldukça yorucu bir hastalık olan Alzheimer'in tedavisi için çalışmalar yolda sürüyor. Başlangıcı olan pek çok hastanın ardından geliştirilen ve geçilmez görülmeye başlanılan Lecanemab adlı ilaç, hastalar ve yakınları için yeni bir umut kaynağı olabilir. Bizi bu ilaç hakkında bilgilendiren haberleri takiplemek için derneğimize mesaj yazarak, işte bir aydır...

Medikal Akademi

Prof. Dr. Kayhan Uluç: ALS Hastaları seslerinin duyulmasını bekliyor

Yazar Hatice Pala Kaya

© 13 Aralık 2022 | Kategori: Güncel / Literatür, Sağlık Gündem

Amiyotrofik Lateral Skleroz'un (ALS) nadir görülen hastalıklar arasında yer aldığı ve Türkiye'de 6-8 bin civarı ALS hastası olduğunu tahmin ettiğini belirten Türk Nöroloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Kayhan Uluç, ALS hastalarının insan onuruna yakışır bir yaşam sürmelerini için ivedilikle atılması gereken adımlar olduğunu söyledi. Her yıl 1500 ila 3 bin kişinin ALS tanısı aldığına dikkati çeken Prof. Dr. Uluç, 'vücut motor fonksiyonlarını yerine getiremeyen, solunum ve beslenmeye gerekli olanlar... vücutta su makinalarına bağlı yaşamak zorunda kalan...

Hakkında | Kişiler | Çalışmalar | İletişim | English | Yazın İletişim

Yazar Hakkında

Hatice Pala Kaya

Medikal Akademi Ankara Temsilcisi

haticepala@gmail.com

haticep@medikalakademi.com.tr

Arama Kibernetik

Arama yap

HASTANE BUL

Yazılar Değerlendir

Puan: 5.0/5 Toplam 1 oy

Benzer Yazılar

Prof. Dr. Kayhan Uluç: ALS hastalarına kalitsal ve çevresel faktörler neden olabilir

ALS hastalığı nedir, neden olur?

Belirtileri ve tedavi yöntemleri

ALS hastalarına destek için üç önemli kurum güçlerini birleştirdi

Kongremizden Medyaya Yansıyanlar

'Kontenjan artışı için hazırlıklar yetersiz kaldı'

58'inci Ulusal Nöroloji Kongresi'nde görüştüğümüz Türk Nöroloji Derneği Başkanı Prof. Dr. M.Akif Topçuoğlu, yeterli hazırlık yapılmadan nöroloji uzmanlık eğitim kadrolarında ciddi artış yapılmasını eleştirdi.

Prof. Dr. M.Akif Topçuoğlu

Türkiye'de 3 bine yakın nöroloji uzmanı bulunuyor. Topçuoğlu, kontenjan artırılmasının daha iyi planlanması ve zamana yayılmasının daha doğru olacağını söyledi: "Türkiye'de aktif çalışan nöroloji uzmanı sayısının neredeyse dörtte biri kadar yeni arkadaş aramıza katıldı. Önümüzdeki dönemde bu devam ederse eğitim zorlaşır. Kontenjanlar, bilimsel planlama çerçevesinde, şartların olgunlaşmasına paralel kademeli artırılmalıydı. Uzmanlık eğitiminde birebir eğitim şart. Yeterli eğitim için, yeterince hoca, yeterince hasta ve yeterince zaman gerekiyor. Planlama mutlaka yapılmalı. Ancak hazırlıkları yeterli görmüyoruz."

'Rakamlarınızı hasta olmadan öğrenin'

İnme sıklığındaki artışın en önemli nedeni, yaşam tarzının damar sağlığına zarar vermesi. Kalp damarlarına zarar veren her faktör, beyin damarlarını da bozuyor. Topçuoğlu, "Rakamlarımızı bilmiyoruz. Boyunu, kilosunu bile bilen çok az. Tansiyonumuzu, bel çevremizi, kullandığımız tuzun ve aldığımız kalorinin miktarını, yürüttüğümüz mesafeyi, kan şekeri, iyi ve kötü kolesterol rakamlarını bilmemiz lazım. Bu rakamları hasta olmadan öğrenmeliyiz. Hastalar, 'Hiç ömrüm boyunca hastaneye gitmedim, felç oldum, acil servise geldim. Ben çok sağlıklıydım' diyor. Halbuki bütün damarları tıkalı. Damar sağlığına dikkat etme kültürümüz, check-up alışkanlığımız yok."

SOZCÜ YAZARLAR GÜNDEM FİNANIS SPOR HAYAT DÜNYA EKONOMİ OTOMOTİV E-GAZETE

Görülünce nöroloji uzmanına gidilmesi gereken belirtiler

58. Ulusal Nöroloji Kongresi kapsamında konuşan Türk Nöroloji Derneği Başkanı Mehmet Akif Topçuoğlu, görüldüğünde nöroloji uzmanına başvurulması gereken semptomları söyledi.

Yayınlanma: 15:17 - 20 Kasım 2022 | Güncellenme: 15:30 - 20 Kasım 2022

A4

Haberler / Sağlık

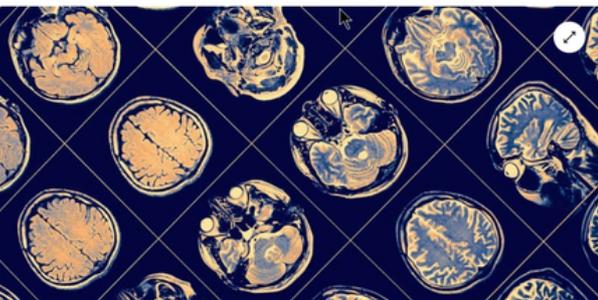
ABONE OL Google News

Uykuda bağırma ve vurma, Parkinson hastalığının "erken" habercisi olabilir

Giriş: 06.12.2022 - 09:27
Güncellenme: 06.12.2022 - 09:40

Doktor Öğretim Üyesi Utku Oğan Akyıldız, uykuda bağırma, vurma, tekme atma gibi davranışların, Parkinson, multisistem atrofi gibi bazı nörodegeneratif hastalıkların erken dönem bulgusu olabileceği uyarısında bulundu

SonDakika.com.tr SON DAKİKA GÜNCEL POLİTİKA EKONOMİ SPOR MAGAZİN DÜNYA

"21 belirtiden en az biri varsa nöroloji uzmanına başvurun" uyarısı

20.11.2022 11:29

Türk Nöroloji Derneği Başkanı Prof. Dr. Mehmet Akif Topçuoğlu, el-ayak uyuşukluğu, yutma-çığneme güçlüğü, istemsiz kas kasılması, el titremesi, huzursuz bacaklar, unutkanlık, konuşma bozukluğu, baş dönmesi, baş ağrısı,

GÜNDEM DÜNYA EKONOMİ SPOR ANALİZ KÜLTÜR INFOGRAFIK PODCAST VIDEO FOTOĞRAF

58. ULUSAL NÖROLOJİ KONGRESİ

Y B SALONLARI 21.00
C SALONLARI 21.00
SUNUM KONTROL ODASI
BASILI POSTER ALANI

Gündem

İletişim Başkanı Akif: Rusya-Ukrayna Krizinin Güneşin Güneşlenmesini Gözlemek İçin Etkilerden Gözetim Yapıyoruz

Kongremizden Medyaya Yansıyanlar

Medikal Akademi

Yazar Hakkında
Hatice Pala Kaya
Medikal Akademi Ankara Temsilci
hatipalatakaya@gmail.com
hatice@medikalakademi.com.tr

REM Uykusu davranış bozukluğu' bazı nörolojik hastalıkların öncü belirtisi olabilir

Yazan Hatice Pala Kaya

01 Aralık 2022 | Kategori: Güncel / Literatür / Psikoloji / Nöroloji

Asama Kitaplarınıza **Acama** yap.

HASTANE EHLİ

Yazıyı Değerlendir
Puan: 5.0/5 Toplam 1 oy

Benzer Yazılar

Bir gecede birden fazla kabuk görmek; Kabuk Bozukluğu Hastalığı

Doç. Dr. Salıncı: Çocuklara 3 yaşından önce doğru uyku alışkanlığı kazandırmak

Stres, uyku felcine davetiye çıkarıyor

Çocuk gelişimi ve psikolojisi: Gelişimsel etkileyen faktörler

0-3 yaş döneminde bebeklerde uyku ve beyin gelişimi

REM uykusu sırasında görülen rüyaların içeriği ile uyumlu olarak, kişinin kendisine ve çevresine zarar vermem, gündüzlenen davranışlarda bulunmaması bazı nörolojik hastalıkların öncü belirtisi olabileceğini söyleyen Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ulku Oğuz Akyıldız, rüya görürken oluşan davranışların gelecekteki nörolojik hastalıkların belirtisi olabileceğini vurguladı. REM uykusu esnasında bireylerin tekme atma, yanındaki kişiyi boğazını sıkma, duvara yumruk atma, kavgaya etme gibi rüyalarına uygun davranışlar sergileyebildiğini belirten Dr. Akyıldız, bu semptomların görüldüğü ve 'REM uykusu davranış bozukluğu' tanısı konulan kişilerde ilerleyen yıllarda nörodejeneratif hastalıklara yakalanma riskinin yüksek olduğuna dikkati çekti.

Medikal Akademi

Hakkında

Dr. Onur Keskin: Sağlık reformunun başarısı için hekim işgücü verimli ve akılcı kullanılmalı

Yazan Hatice Pala Kaya

02 Kasım 2022 | Kategori: Güncel / Literatür, Sağlık Gündemi

Print

0 PAYLAŞIM

Hekimlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini, uygulamaların iyi sağlık hizmeti vermeyi engelleyici nitelikleri olduğunu söyleyen Türk Nöroloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Dr. A. Onur Keskin, "Sağlıkta yapılan reformun kalıcı başarı sağlanması için hekim iş gücünün verimli ve akılcı kullanılması gerektiğini düşünüyoruz. Beş dakikaya indirilen muayene süreleri ile kaliteli bir sağlık hizmeti üretimi ve hekim tükenmişliğinin önüne geçilmesi mümkün değildir. Şüphesiz ki sağlıkta nitelik nicelikten önce gelmelidir. Hekimliğin en birincil kuralı olan önce

Prof. Dr. Öztura: Uykuyla inatlaşmayın!

04/12/2022 08:54

MESUDE ERŞAN

@mesudersan

mesudeersan@diken.com.tr

Uyku hijyeni açısından, tatil ve hafta sonları dahil her gün aynı saatte yatmaya ve sabahları aynı saatte kalkmaya çalışılması öneriliyor. Yatakta uykuya dalmak içinse kendinizi zorlamayın. Nöroloji uzmanı Prof. Dr. İbrahim Öztura, "Uykuyla inatlaşmayın. Uykunuz gelmeden yatağa girmeyin" dedi.

Hürriyet GÜNDEM DÜNYA BİZANS SPOR

Thor Alzheimer'a karşı! Genetik testle hastalık riskini öğrendi

Güncellenme Tarihi: Kasım 24, 2022 07:00

#Alzheimer #ChrisHemsworth #KONA

Mehmet ÖZDEMİR

Okunma Tarihi: Kasım 24, 2022 07:00

3dk okuma

Thor dizisinin yıldızı Chris Hemsworth, yaptığı genetik testle Alzheimer'a yakınlığı olduğunu öğrendi. Hemsworth'un yaptığı gen testinde kana bakılıyor. Bu testler Türkiye'de de yapılıyor.

düvaR. f t i s y t w p o

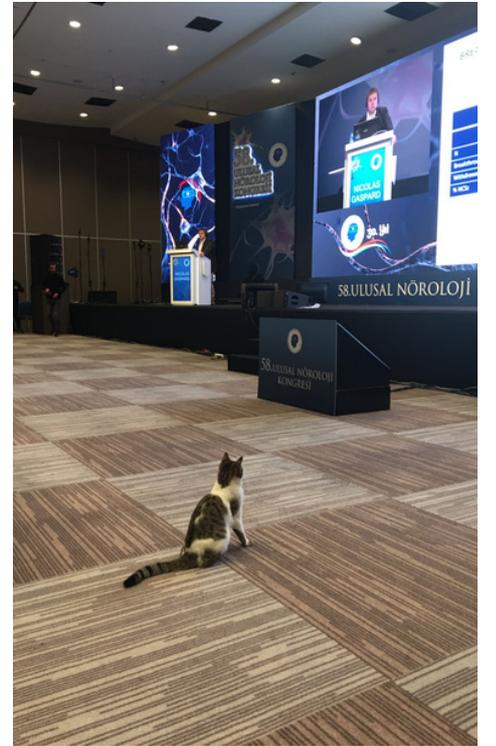
Görülünce nöroloji uzmanına gidilmesi gereken 21 belirti

58. Ulusal Nöroloji Kongresi kapsamında konuşan Türk Nöroloji Derneği Başkanı Mehmet Akif Topçuoğlu, görüldüğünde nöroloji uzmanına başvurulması gereken semptomlara dikkat çekti.

20 Kasım Pazir 2022 Saat: 12:46 Güncellenme: 23 Kasım Çarşamba 2022 Saat: 09:03

Kongremizden Diğer Kareler

Kongremizden Diğer Kareler

